SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 125. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 6, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 6-го ЛИПНЯ 1989 Ч. 125. РІК XCVI.

Конгресмен знову порушує справу І. Дем'янюка

Вашінгтон. — Конгресмен Джеймс А. Трафікант, демократ з Огайо, звернувся до голови Комісії судівництва конгресмена Джека Брука, щоби його Комісія розглянула справу Івана Дем'янюка — громадянина Америки. У своєму листі він відразу зазначує, що ця справа є дуже делікатною бо до кого б він не звернув ся, кожний уважає за відповідне у жадному випадку не бути пов'язаним з цією справою. Дальше він говорить і про те, що, провірив ши цю справу, він побачив велику кількість небуденних неправильностей, котрі, на його думку, повинні бути перевіреними і глибше розглянутими. Ясним для нього став факт, що багато сил розграє важливу ролю у вирішуванні цієї справи, а при тому завважується й те, що велика кількість інформацій мусить бути перевірено, поки справедливість переможе. В найближчій будуччині я сподіваюся від вас напрямних у розгляді можливостей для дальшої перевірки цієї справи.

Після цього листа йому було дано на форумі Палати Репрезентантів можли вість в однохвилинному зверненні вияснити свої завваги, що він і зробив. Звертаючись до своїх колег, Джеймс Трафікант вияснив, хто є Іван Дем'янюк і за що його оскаржено. Продовжуючи свої завваги, він заявив, що „ціла справа Івана Дем'янюка смердить", зокрема, коли йдеться про Бюро спеціальних розслідувань в ЗСА, котре зовсім не звертає уваги на Конституцією забезпечені права кожного громадянина, а це може створити небезпечний прецедент до нехтування прав кожного американського громадянина. „Я признаюся, що всієї правди я не знаю, але виглядає, що ніхто її не знає. Тому я звертаюся, щоби прослідити справу Івана Дем'янюка, американського громадянина, як і діяльність Бюра спеціальних розслідувань у нашій країні".

Хоча він є тільки звичайним робітником, але і йому належиться охорона забезпечена Конституцією. Всієї правди я не знаю, але Америка повинна дослідити і довідатись про правдивість закидів в сторону свого громадянина".

ЛІТНІЙ СЕЗОН СОЮЗІВКИ БУДЕ БАГАТИЙ ІМПРЕЗАМИ

Союзівка. — Це сюди, — „бож нема то, як на Союзівці" — з'їжджаються тисячі гостей з усіх закутин Америки, з Канади, а подекуди і Европи. З'їжджаються, щоб тут, впиваючись цілющим гірським повітрям, милуючись позолоченими промінями сонця краєвидами, в рідній українській атмосфері забути життєві буденні клопоти і негаразди.

Започатковуючи свій 36-ий літній сезон, Союзівка по-гостинному відкрила двері у суботу, 1-го липня ц.р. Управитель оселі Іван Флис, мол., з допомогою інших членів Управи оселі і працюючого персоналу, приготували для гостей від-

Гостинниця.

„Галич" — дім для сеньйорів.

новлені чепурні кімнати, зі справно працюючою охолоджувальною системою, меню, поширене новими зразками кулінарного мистецтва. Союзівка збагатилася двома будівлями „Карпати" та „Січ", в якій приміщено влітку молодих працівників оселі.

Для духовної насолоди гостей чекають різноманітні культурно-мистецькі програми з участю відомих артистів вокального і танцювального мистецтва і художнього слова.

Літній сезон розпочався, властиво, вже у п'ятницю, ввечорі, 30-го червня забавою під звуки оркестр „Хвилі" і „Темпо". У суботу ввечорі у вечірньому концерті виступала гумористка Люба Гой і тенор Василь Мельчишин. У неділю, 2-го липня, відбувся концерт, на якому виступила колишня Міс Союзівка, сопрано Маріянка Сухенко-Котрель, якій акомпаньювала Софія Берик-Шульц.

Протягом літнього сезону виступатимуть на концертах, крім вже згаданих, відомі українські артисти і ансамблі: хор „Думка", „Казка" — ансамбль пісні і танцю; ансамбль бандуристок „Гомін степів", тріо „Троянда" з Торонто; Лілея Волянська, сопрано, і Богдан Василишин, бас (Едмонтон); тріо „Верховина" з Торонто, танцювальний ансамбль Роми Прийми-Богачевської, хор „Веснівка" з Торонто і танцювальна група „Сизокрилі" з Ню Йорку. На забавах до танців приграватимуть, крім „Темпо" і „Хвилі", ще оркестри „Кришталь", „Зелене жито", „Хлопці зі Львова", „Алекс і Дорка", „Акула", „Рейджінг Гутсулс" та „Нові часи".

Під час літнього сезону на Союзівці відбуватимуться також курси і табори, а саме: тенісовий табір, що розпочався 24-го червня — для хлопців і дівчат віком від 7-ми до 12-ти років — триватиме до 5-го липня; інструктори — Юрій Савчак і Зенон Снилик. Від 8-го до 22-го липня відбуватиметься розваговий табір для хлопців у віці 7-12 років, що включатиме прогулки, плавання, навчання співу українських пісень та різного роду гри. З цією ж самою програмою і в тому ж часі відбудеться розваговий табір для дівчат.

Від 6-го до 20-го серпня

(Закінчення на стор. 3)

Помер А. Громико

Москва. — Міхаїл Горбачов повідомив світ у понеділок, 3-го липня ц.р., що в Москві помер на вилив крови в мозку, колишній міністер закордонних справ, останньо Голова Президії Верховної Ради Андрей М. Громико. Декілька днів перед тим повідомленням, пресове агентство ТАСС подало вістку, що А. Громико перейшов поважну операцію після мозкового удару.

А. Громико, якому було 79 років, мав за собою довгу і поважну політичну кар'єру після закінчення студій доктoратом економічних наук. Від 1939 року він станув до дипломатичної служби, яка розпочалася у совєтській амбасаді у Вашінгтоні спершу як урядовця, а відтак як посла. Від 1946 року він був представником СССР у Раді Безпеки Об'єднаних Націй, а рівночасно заступником міністра закордонних справ. У роках 1957-85 він був безперервно міністром закордонних справ СССР і у своїй політичній та дипломатичній праці служив вірно усім совєтським лідерам за винятком Леніна і мав нагоду переговорювати з усіми американськими президентами, починаючи від Рузвелта, як теж із іншими визначними світовими провідниками політичного життя.

У роках 1983-85 він був першим заступником голови Ради Міністрів СССР, а з липня 1985 року головою Президії Верховної Ради СССР. Минулого року з уваги на свій вік залишив свою довгу і вірну службу совєтському режимові.

А. Громика поховали 5-го липня ц.р. на Новодевічому кладовищі у Москві, без М. Горбачова, який уважає, що не може з приводу цього похорону відкладати своєї довгоплянованої поїздки до Франції. Слово прощання Громикові від М. Горбачова, що їх він передав були відповідні до цієї нагоди, але не надто сердечні.

ВЕРХОВНИЙ СУД ПІДТРИМАВ ПРАВА СТЕЙТІВ ЩОДО АБОРТІВ

Вашінгтон. — 3-го червня ц.р. Верховний Суд п'ятьма голосами до чотирьох вирішив, що поодинокі стейти мають право заборонити або дозволити аборти, і як в одному так і в другому випадку видавати на це стейтові гроші.

Причиною теперішнього рішення був відклик до Верховного Суду зі стейту Міссурі у справі права на аборт і допомогу в ньому із стейтових фінансів.

Таке соломонове рішення Верховного Суду, яке запало в останньому дні перед його вакаціями, викликало величезне захвилювання серед населення, а особливо серед жінок, і це як у тих, які є проти легальних абортів, так і у тих, які є за офіційним дозволом на аборти.

У висліді рішення Верховного Суду щодо відклику зі стейту Міссурі в ньому тепер не можна буде уживати публічних лікарень чи інших приміщень, які вдержуються стейтовими фінансами для роблення абортів, навіть коли буде наражене на небезпеку людське життя, а медичний персонал стейтових шпиталів не зможе їх переводити.

Що станеться в інших стейтах — покаже майбутнє бо згідно із постановою Верховного Суду щодо права Міссурі, тепер кожний стейт буде сам вирішувати беручи до уваги те, що Верховний Суд явно підтримує заборону абортів.

Організації, які вже багато боряться за легалізацію абортів, з одного боку, а з другого, зокрема католицькі кола та інші голосні противники абортів заповідають явну війну за свої переконання, а провідники цих двох протилежних поглядів виступили публічно, щоб заповісти дальшу наполегливу боротьбу за свої переконання.

ЗАГРОЖУЄ РАДІЯЦІЯ В СССР

Бостон, Масс. — Науковець Гарвардського університету Габріель Шенфельд у своїй статті „Дозиметр на кожній дачі", яка опублікована в останньому спеціальному випуску бюлетня американських науковців-атомників, розповідає про рівень радіяційного забруднення в окремих місцевостях Совєтського Союзу. Він вважає, що в результаті кількох аварій та через безконтрольне захоронення радіоактивних залишків і інший недоглядь рівень радіяційного зараження деяких територій сягає таких меж, що один з народних депутатів назвав країну „зоною екологічної катастрофи".

Уряд СССР змушений визнати, що навколо багатьох великих міст рівень радіяційного зараження катастрофічний і прийняв рішення забезпечити населення індивідуальними дозиметрами для визначення рівня радіяції. Далі Г. Шенфельд наводить повідомлення із совєтської преси про те, що на базарах і досі часто трапляється м'ясо та інші продукти, заражені радіяцією. Найчастіше м'ясо з великою дозою радіяції перемелюють, змішують з незараженим м'ясом і виготовляють з цього фаршу ковбаси та інші продукти. Факти про це були опубліковані в совєтському журналі „Собеседник". Велику небезпеку становлять радіоактивні звалища, які є скрізь, де існують або будуються об'єкти атомної енергетики.

„Совєтський Союз маніякально намагається засекретити все, що стосується атомної промисловости й водночас проявляє повну байдужість до тієї загрози, яку несе атомна енергетика", — пише американський дослідник. Він наводить також слова працівника МВД СССР Бориса Куркіна: „Непозначені місця захоронення радіоактивних залишків промислових, дослідних і медичних підприємств можна знайти поблизу будь-якого індустріяльного центру. Люди про це нічого не знають і продовжують косити там траву, пасти худобу й відпочивати на лоні природи".

ОПУБЛІКОВАНО КНИЖКУ ПРОФ. Д. АНТОНОВИЧА „УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА"

Мюнхен, Західня Німеччина. — Український Технічно-Господарський Інститут минулого року тут перевидав збірний курс УГА-УГТІ „Української культури" за редакцією і переважним авторством проф. Дмитра Антоновича.

У передмові до цієї 517-сторінкової праці д-р К. Костів, між іншим, пише: „Об'ємистий збірний твір охоплює енциклопедично опрацьовані частини: Освіта та шкільництво, Українське рукописне та друковане слово, Українська преса, Українська філософія, Українська дохристиянська релігія й церква, Українське право, Українське мистецтво пластичне (архітектура, скульптура, малярство, граверство, орнамент) й тонічне (музика, театр, кінематографія). Кожна з цих частин у свою чергу поділяється на окремі розділи й закінчується бібліографічними примітками та списком літератури. Автори їх — це ерудити в ділянці української культури, їхні імена на таки: Д. Антонович, В. Біднов, Д. Дорошенко, О. Лотоцький, С. Наріжний, С. Сірополко, В. Січинський, Д. Чижевський і А. Яковлів. Автори барвисто і соковито змальовують основи розвитку української культури, дбайливо аналізують її галузі і кидають цінне світло на пляномірне нищення окупантами матеріяльної і духової спадщини українського народу. Ця монументальна праця правдиво знайомить читача з українськими культурними цінностями, бо книжки на цю тему з-під пера авторів у Совєтському Союзі, звичайно, з наказу Москви промовчують церковний ренесанс, іконографію та взагалі християнський вклад у скарбницю української культури".

Хто бажає набути цей вартісний твір, повинен звернутися на таку адресу: Ukrainisches Technisch - Wirtschaftliches Institut, Pienzenauerstrasse 15, 8000 München 80, West Germany, Europe.

Українська Православна Церква в ЗСА розпочала радіопередачі на Україну

Бавнд Брук, Н.Дж. — Починаючи від Великодня 1989 року Українська Православна Церква в ЗСА розпочала щонедільні радіопередачі на Україну. Вони висилаються з радіостанції WRNO в Ню Орлеансі на коротких хвилях 49 метрів та силою 6185 кілогерців. Радіопрограми досягають України щонеділі від год. 7:45 до 8:45 ранку. На цьому континенті їх можна слухати по суботах від год. 10:45 до год. 11:45 вечора.

Директором і адміністратором програми є Святослав Личик, головним редактором — Олександер Воронин, а дикторами Дмитро і Галина Грушецькі. Перше радіопересилання відбулося в неділю 30-го квітня ц.р. В ньому було передано на Україну Великодні привітання для українського народу від Блаженнішого Владики Мстислава Митрополита Української Автокефальної Православної Церкви в ЗСА і діяспорі.

Радіопрограми на Україну під назвою „Голос УАПЦ" є наслідком праці спеціяльної комісії, яка була покликана до життя рішенням Ради Митрополії УПЦ ЗСА на засіданні в лютому 1989 року. Безпосереднім стимулятором у покликанні до життя цієї комісії було створення на Україні Комітету за відродження Української Автокефальної Православної Церкви. Комісія має завдання поширювати на Україну — шляхом радіо пересилань Служби Божі українською мовою, передати проповіді визначних українських проповідників УАПЦ, читання духовно-релігійної літератури, інформувати про життя і працю української православної Церкви поза межами України, про історію Церкви і т. п. Другим завданням комісії є створення великого складу духовної літератури та пересилання для вірних та церков на Україну біблій, молитовників, псалтирів та інших книг релігійного значення.

Рада Митрополії схвалила такий склад комісії, яка діятиме під патронатом Блаженнішого Митрополита Мстислава: Святослав Личик — голова, архимандрит Андрій (Партикевич), Олександер Воронин, Юрій Гілтайчук, Юрій Криволап, Валентина Кузьмич і Анатолій Лисий — члени.

Чекіст пропонує посилити режим

Москва. — Згідно з повідомленням агентства Ассошієйтед Пресс, у совєтських засобах масової інформації 28-го червня було цілий ряд нападок і виступів проти демократизації. Наприклад, колишній голова КГБ Віктор Чебриков виступив проти „Демократичного Союзу" — неформальної громадської організації, що оголосила себе опозиційною політичною партією. Чебриков, який тепер очолює комісію ЦК КПСС з питань правової політики, виступив проти „антисоціялістичних груп", які нагнітають громадське невдоволення, підбурюють робітників, молодь, науку і творчу інтелігенцію проти партії".

В останньому числі „Літературної Газети" є лист працівника каральних органів І. Грубера, в якому автор вимагає запровадити суворі порядки і всіх розносників хвороби АІДС висилати до Сибіру. „Колючий дріт і сибірські морози будуть найкращим лікуванням для них", — пише Грубер Чекіст, якого газета представляє як „ветерана НКВД", вважає, що суспільство довелеться дорого заплатити за всю цю гласність, бо „країна розвалюється тільки тому, що ми не готові жити в умовах такої великої свободи". На думку Грубера, „тільки найсуворіші порядки можуть нас врятувати". Під словом „нас" автор, звичайно, розуміє совєтську імперію з необмеженою владою КГБ. Автор переконаний, що саме теперішня атмосфера свободи спричинилася до заворушень в південних республіках. Цілий ряд продовжуються заворушення, але їх не було б „якби не дозволі проводити всякі мі-

(Закінчення на ст. 6-ій)

85-РІЧНИЙ МОЛОДЕЦЬ

Стетен Айленд, Н.Й. (О. Кузьмович). — Здається, немов це було вчора, а це насправді п'ятдесят років „з гаком", як ми, молоді пластунки, що таборували біля Космача, бігли над Черемош, як лише почули по другому його боці на дорозі дзвінкий тенор, що віддалювався аж у далеких верхах.

В полонині, верховині
трава зеленіє
Ой добре си з тим
любити,
Хто си розуміє...

— Чуєте? Мороз іде, Мороз іде, — передавала одна одній і, здавалося цілий табір нащурив вуха і замріяно глядів у далечінь, щоб вбачити крізь дерева чорнявого „легеня" на малому гуцульському коникові.

Коли в тихій хатині на бічній вулиці Стетен Айленду нам з привітливою усмішкою цей самий легендарний Мороз відкриває двері, немов за помахом палички зникає півсторіччя і навіть у чорнявого легеня чуприна лише трішки припорошена снігом. Не хочеться вірити, що Михайло Мороз 7-го липня відзначує своє 85-річчя — у нього стільки енергії, розмаху, фантазії, як колись, — і він ані на хвилину не випускає нас із своєї уваги, ні на хвилину не вгаває його співуча мова, якою старається нам у короткій гостині розповісти усе про себе, свою працю та показати десятки картин, які перемінили скромну хатину у справжній музей Мороза.

М. Мороз показує свої альбоми пам'яток.

Нам навіть не треба питатися, чи мистець далі творить — у нього на шталюгах розпочата картина церкви з того Космача, що лучить споминами колишню замріяну гімнастику із визначним мистцем.

— Ось, бачите, я хочу присвятити тепер свою творчість „Тіням забутих предків" — віддзеркалити цілу ту Гуцульщину, яку я так полюбив і яка була мені такою близькою. І це не лише її природу, а і мітологію, розповіді, цілий її вимковий кольорит...

Споглядаємо на декілька портретів дружини Ірини в гуцульському барвистому одязі та добре розуміємо, чому саме Гуцульщина стала Морозові такою близькою і чому шукає її також у Гантерських горах.

Бож він, до речі, сам походить із Тернопільщини і щойно, як молодий учень у школі Олекси Новаківсько-

(Закінчення на стор. 5)

ЛЮДОЇДСТВО В СССР

Москва. — Журнал „Смена" 26-го червня ц.р. повідомив, що 25-річний громадянин Татарської АССР Алексей Суклєтін засуджений до смертної кари, а його коханка Мадіна і ще два їхніх спільника до 15-ох років ув'язнення за людоїдство.

Як сказано в журналі, суддовів, що сім осіб стали жертвами цих канібалів протягом одного року.

ПОЧИНАЮТЬСЯ ТАБОРИ УЗХ

Лігайтон, Па. — Виховно-відпочинкові табори Українського Золотого Хреста на оселі ім. Олега Ольжича починаються в неділю 9-го липня ц.р., і триватимуть до суботи, 29-го липня. Тижнева оплата 100 дол., реєстраційне (одноразово) 10 дол.

Ще приймаємо зголошення дітей у віці 6-12 років. Зацікавленим батькам слід телефонувати до Володимири Кавки на число 1-(215) 623-2309 або до Уляни Пронь 1-(215) 235-3709.

В АМЕРИЦІ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ подав до загального відома, що уряд Чехо-Словаччини видворив американського дипломата, нібито за те, що він відігравав окрему ролю в публічних демонстраціях. Такі необгрунтовані закиди в сторону американського дипломата Роберта Нормана, категорично відкинено, бо, як заявили речники Державного департаменту, це є ніщо інше, як звичайна відплата за те, що тиждень тому Уряд ЗСА, приловивши на шпіонажі чехо-словацького дипломата Яна Фейгля, першого секретаря чехо-словацької амбасади у Вашінгтоні, попросив його залишити ЗСА негайно. Згідно зі заявою Державного департаменту, Роберт Норман, політичний урядовець американської амбасади у Празі, відповідальний за координацію людських прав, без того мав за місяць покидати Прагу з уваги на нове призначення.

ПІСЛЯ ЦІЛОГО ДЕСЯТИЛІТТЯ інтенсивної розбудови мілітарних дослідів, ця інституція вступає на шлях такого ж завзятого скорочення, що може закінчитися сповільненням дослідів нової зброї, але з другого боку зможе також відкрити нові почини для цивільної технології. Протягом 80-их років мілітарні дослідники отримували 40 біл. дол. річно, а це було майже 65 відсотків державних фондів, призначених для всіх дослідів. Сьогодні, коли зростає загроза державного дефіциту, а змагання холодної війни втрачають свою силу, то можливости нових дотацій для нових дослідів починають значно маліти, а вже й мови немає про збільшення. Одначе експерти цього діла попереджають, що така ситуація може не тільки привести до занепаду самих дослідів, але й занепаду американської техноології самозборони в майбутньому.

АЛЬМАНАХ УНС НА 1990 РІК

Редакція „Свободи" повідомляє зацікавлених авторів, що матеріяли різноманітного характеру до Альманаху УНСоюзу на 1990 рік можна надсилати до 9-го серпня 1989 року.

У СВІТІ

СОВЄТСЬКІ ГАЗЕТИ надрукували коротке повідомлення про те, що причиною смерти майора КГБ Глена Майкла Савтера, який втік в СССР, було самовбивство. Він покінчив зі собою, отруївшись газом. Вказується, що у передсмертному листі Г. Савтер висловив бажання, щоб його похоронили у формі офіцера КГБ. Про причину самогубства шпигуна-втікача газети не повідомляють.

У ГОЛЛЯНДІЇ ІСНУЄ товариство товстунів, яке нещодавно уклало договір з однією швайцарською фірмою, яка погодилася розпочати серійне виробництво авт для власників ваги понад 130 кілограмів. Спеціяльне замовлення досить солідне — у Голляндії живе понад 40,000 осіб, які через свою огрядність не можуть вміститися у звичайній автомашині.

КОРРАДО БАЗІЛЕ, співробітник Музею папірусу, що на Сицилії, майже чверть століття розгадував хемічний склад старовинних папірусів. Успіх прийшов нещодавно: виготовлений ним прапапір має властивості ідентичні з давньоєгипетським. Та свою рецепту К. Базіле знову ж тримає в таємниці.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Після 20-ох років — скандал сен. Т. Кеннеді

У популярному щорічному довіднику „Ворлд Альманак" — Бук оф Фектс" написано під датою 18-го червня 1969 року таке: „Авто, що ним керував сенатор Едвард М. Кеннеді (демократ із Массачусетс) злетіло із мосту у став Чаппаквідік — острів, — Мартас Вінярд, Масс. Тіло Мері Джо Копечне, 28-річної секретарки, знайдено затоплене в авті".

Такими короткими двома реченнями схоплено один з найбільших скандалів, які сталися в історії Америки. Про цю подію у Чаппаквідік розписувались всі газети в Америці і широкому світі. Скандал полягав не в трагедії загину молодої жінки, а в поведінці сенатора, батько якого був амбасадором у Велико-Британії, один брат Джан був президентом ЗСА і згинув в атентаті, другий брат був генеральним прокуратором, який кандидував на президента ЗСА і також згинув в атентаті, а один брат загинув, як пілот над Німеччиною під час Другої світової війни. Сенатор — відомий як Тед Кеннеді — видобувся із затопленого авта і видряпався на берег. Недалеко був будинок пожежної сторожі. Але, витверезівши, Тед Кеннеді пішов додому і поклався спати. Щойно 10 годин після цього випадку явився у товаристві свого приятеля прокурора на поліції, яка в міжчасі вже віднайшла була затоплене авто з тілом дівчини. Кеннеді зізнав, що було темно, він не знав дороги, міст був вузький, авто зісунулось до води, він пробував витягнути дівчину з авта, але це йому не вдалося і цього він дуже жаліє. Його зразу же звільнили, проте — з уваги на смерть людини відбувся суд з лавою присяглих. Суддя прихилився до внесення прокуратора й оборонця, щоб засудити Теда Кеннеді тільки за необережну їзду автом і позбавлення його права керування на один місяць.

Так і сталося і Тед Кеннеді кандидував знову на сенатора. Прізвище Кеннеді має у стейті Массачусетс магічну силу. Безкритичні виборці повірили Тедові й офіційному судовому присудові, обрали його знову і він належить по нинішній день до „сеньйорів". Він є лідером тамошніх демократів-лібералів, який, між іншим, проводив у кампанії проти кандидата президента Роналда Реґена до Верховного Суду колишнього професора конституційного права Роберта Борка — і ту кандидатуру Сенат більшістю демократичних голосів — відкинув.

Місячний журнал „Рідерс Дайджест" (близько 7 мільйонів накладу) приніс був невдовзі після цієї події в Чаппаквідік вислід власного слідства, де точка за точкою заперечено все те, що Тед Кеннеді зізнав на поліції. Цієї ночі було ясно, міст був широкий, Тед їздив туди багато разів, дівчину можна було врятувати, коли б негайно заалярмовано пожежну сторожу чи поліцію. Якщо ревеляції цього журналу були неправдиві — Тед Кеннеді міг скаржити до суду за очорнення. Він цього не зробив. Час минав, сенсаційна афера перестала цікавити пресу і ніби все затихло. Але не зовсім.

У 20-ті роковини трагічної події у Чаппаквідіку тижневий журнал „Нюзвік" приніс ревеляційне ствердження колишнього голови лави присяжних, яку було покликано для розгляду „нещасливого випадку" у тому ставі. Леслі Леланд просто закидає усім причетним до цієї справи урядовим чинникам — прокуророві й судді та місцевій поліції, — що всі вони затаїли скандал, „щоби не шкодити кар'єрі Теда Кеннеді". Суддя не допустив, щоб лава присяжних могла покликати намічених кількох свідків. Прокуратор пішов на угоду з оборонцем та після закінчення судової розправи всіх членів лави присяжних заприсягли, що вони будуть мовчати. Леланд двадцять років мовчав — він отримав тричі анонімову телефонічну пересторогу з погрозами. Але, мовляв, совість казала йому таки виявити правду. Щоденник „Ню Йорк Пост" з 26-го червня ц.р. приніс на заголовній сторінці грубезними черенками сенсацію; „Справу Кеннеді затаєно". Не можна виключити, що інші великі американські газети промовчать виступ відважного Леслі Леланда, бо ось — коли писані ці рядки — на сторінках „Ню Йорк Таймсу" не було про це ні слова. Цікаво, чи і який відгук знайдуть ці ревеляції у Конґресі. Діє там Комісія етики. Кількатижневе переслухування голови Палати Репрезентантів Джіма Райта довело до цього, що він із свого посту зрікся. Інший конґресмен зрікся зразу, як дізнався, що його будуть переслухувати. „Ню Йорк Пост" каже про Теда Кеннеді, що він „має опінію ловеляса і такого, що надуживає чарку". Але в ліберальному американському світі Тед Кеннеді все ще дуже шанований.

Коли 20 років після скандалу в Чаппаквідіку, знову виринула ця афера, можна сказати „Краще пізно, як ніколи". Можливо, що знову справу промовчать і затаять, бо в Америці все можливе — і добре і погане. Наймудріше висловилися батьки затопленої дівчини: „Наша дочка не згинула даремно, бо її смерть перешкодила Тедові Кеннеді стати президентом".

Оксана Бризгун — Соколик

МОВА

Рік 1989 проголосили в Україні Роком мови. Світовий Конґрес Вільних Українців пішов слідом за Україною і проголосив цей рік також Роком Мови. Коли присвячуємо чомусь цілий рік, то видно маємо з тим проблему... Розгляньмо ж коротко, що це таке мова?

Словник „Фанк і Ваґналс" цитує: „Слова вживані в комунікації поміж членами одної нації, або групи в даний час".

Словник „Вебстера" каже в перекладі: „Мова одної нації, або раси, у відміну від іншої".

Професор Онацький в „Українській малій енциклопедії" каже: „Мова — це звукові знаки, що служать як засіб порозуміння між людьми". А далі: „Мова — це душа народу. Від сповиточку рідну мову чує дитина від матері. Дитина росте, чує першу пісню, першу казку, в її свідомості разом зі словом входять звичаї свого оточення, через оповідання довідується про діла своїх дідів, прадідів, про подвиги народніх героїв минулого..." А відтак: „Стан мови показує зокрема рівень національної свідомості та дає змогу порівняти даний народ у культурному відношенні з іншими народами в певний історичний період".

Розгляньмо ж ці три словникові вияснення про мову. Вебстер та Фанк і Ваґналс засадничо кажуть те саме: що мова — це засіб комунікації — зв'язку серед членів цієї самої нації.

Застосуймо до себе: Ми живемо розкинені по цілому світі. Що нас єднає? Релігія? Якщо християнство, то так. Але ми є і православні, і католики, і баптисти і євангелики і так далі. Єднає нас політичне переконання? Ні Багато ж з нас є прихильниками різних українських політичних угрупувань, багато, головно молодших, включилися в партійні угрупування держав, в яких живуть. Тут різниці поглядів над радше ділять, як єднають.

Мова? Так, мова. Бо де б ми не були, знаючи її, можемо порозумітися, помінятися думками. Уявім собі, що на конґрес СФУЖО, чи СКВУ, люди, які приїдуть, говоритимуть тільки мовами країн, з яких приїхали: по-французьки, англійськи, німецьки, еспанськи, португальськи... Чи комусь такий конґрес потрібний? І що він би дав?... Чи так мала б виглядати зустріч наших нащадків у діяспорі? Хтось може сказати: Але то еміґрація, то впливи довкілля, куди там з українською мовою, кому вона потрібна?...

Але в Україні ситуація також не оптимістична. Минулого року, я зі синами, відвідувала Україну. З Польщі автом до самого Києва ми подорозі ані разу не бачили напису Київ. Був тільки напис Киев. Перший напис ми побачили на готелі Київ. Те саме в дорозі з Києва до Львова. Марно ми шукали напису Львів. Було тільки Львов...

Спілка письменників бореться за удержавнення української мови в Україні. Ми цю героїчну боротьбу мусимо підтримувати. А з другого боку. Чи це не глум, і взагалі не неймовірна ситуація, що в державі не має рідної мови?, що треба за неї боротися? Чи можемо собі уявити, що б у Парижі говорили не по-французькому, а в Лондоні не по-англійському?... І властне та жахлива русифікація нашої мови в Україні є однією з причин, чому ми мусимо тут затримати мову, працювати над її чистотою, поширювати її, працювати над її конкретним практичним застосуванням в наших домах, установах, церквах.. Італійці, чи німці можуть собі дозволити зденаціоналізуватися, чи асимілюватися... Вони мають свої держави, вони мають свою „свіжу джерельну воду". Ми мусимо тут робити те, що наші брати не можуть робити там. А далі: подумаймо лише на кілька секунд: якою іншою мовою ми могли б сказати: „Мамо, мам, матусю, мамусю, мамочко, мамусенько, матусенько..." Чи скажімо іншою мовою: „Христос Воскрес! Воістину Воскрес!..." Чи заспівати в перекладі „Гей на Івана, гей на Купала..." ...або щедрівку, яку всі знає-

(Закінчення на стор. 4)

М. Мельник

РІСТ НАЦІОНАЛЬНОГО ОПОРУ В УКРАЇНІ

II.

Не випадково, про входження до НРУ поспішили заявити вже згадана 'Українська хельсінкська спілка' та їй подібні формування. І зрозуміло, що (за наказом Щербицького — ММ) проти спроб створення НРУ виступили великі робітничі колективи, президія Академії наук, Укрпрофрада, ЦК ЛКСМ України, правління товариства 'Знання', Республіканська рада ветеранів війни і праці, багато партійних організацій, Ради народних депутатів. Трудящі не приймають ідей національної відокремленості, по суті сепаратистських цілей, якими пройнятий проект програми НРУ, розуміючи, що вони йдуть врозріз з вимогами перебудови і за своїм характером є деструктивними. Наші люди вкрай стурбовані, стривожені всім цим і побоюються, що розвиток подій може призвести до обстановки, яка склалась у Прибалтиці і Закавказі. Звичайно, не можна не бачити, що про свою підтримку НРУ заявили й особи, які не зуміли до кінця освідомити його сумнівну політичну спрямованість, небезпеку змикання з націоналістичними, екстремістськими елементами".

Та під сучасну пору російські вислужники в адміністрації України починають скоро тратити ґрунт під ногами. Цілий ряд дискутантів на Пленумі ЦК звертав увагу на неохоту молодих людей вступати в члени КП. І тут маємо до діла з проблемами й ідеології і національного опору.

В ідеологічній ділянці, ідеї комуністичних іхтіозаврів про удержавлення підприємств, щоб таким чином усунути зиск, як теж і зв'язана з тим ідея диктатури пролетаріяту є мертва. Сьогодні ніякий економіст економічної теорії Маркса серйозно до уваги не бере. Ніхто не вважає за доцільне навіть на ті теми дискутувати. І тому в Україні — так як і в усіх інших цивілізованих країнах — Комуністична партія серйозних виглядів на будуче не має, і це дуже добре видно з вільних виборів в Польщі та цілій Західній Европі.

Разом з тим зникає фікція комуністичного інтернаціоналізму, який начебто пов'язував людей сильніше чим національна приналежність. Крім цього економічна ситуація у СССР (як і в інших комуністичних державах) змушує росіян до поступового повороту до економії вільних ринків. Комуністична партія СССР скорим темпом перестає бути дійсно комуністичною партією і ніякі цитати Леніна того факту не закриють. Процеси національних спротивів серед поневолених націй скоріше чи пізніше зменшать кількість коляборантів і вони змусять КП ССР до чимраз більшої міри полягати не на вірності комуністичним ідеям, а на національній льояльності росіян. У наслідок цього КП СССР буде крок за кроком іти в напрямі принципів, на яких були збудовані партії фашистів і націонал-соціялістів передвоєнної Европи.

Адміністрація України мусить боротись теж з незвичайно важною ланкою національного опору в релігійній площині. І так, щоб протиставитись домаганням відновити Українську Автокефальну Православну Церкву і Українську Католицьку Церкву, люди ті влаштували пресову конференцію „екзарха" України Філарета. Відповіді на деякі питання кореспондентів „Радянської України" — ніяка новина, але сама ідея цього роду інтерв'ю вказує на те, що коли б у цій ділянці не було серйозних проблем. таке інтерв'ю ніколи не відбулося б.

Ось кілька завваг Філарета. Питання: „Як Руська Православна Церква ставиться до унії?" Відповідь: „Однозначно негативно. Чому? Ви знаєте історію і отже знаєте про нелегкий шлях Христової церкви до єдності. Ініціятива унії вийшла з Риму і на практиці вона вилилася у боротьбі не тільки церков, а й народів. Саме через це передусім унія, як така, засуджена історією. Чому її нині пропонують відновити? Чому РПЦ проти? Тому, що такий розвиток призвів би до відродження боротьби (Що за нонсенс! — (ММ), які пережили наші предки. Почалася б не тільки релігійна ворожнеча. В неї були б втягнуті люди, далекі від релігійних проблем. Очевидно, загострилися б міжнаціональні відносини. І ми повинні подбати, щоб цього не сталось. Унію, як відомо, скасував Львівський собор 1946 року. Ви, мабуть, чули, що дехто в християнському світі не визнає його рішень, висуває тезу про нібито неканонічність цього собору. (...) Собор був канонічний. В його роботі взяли участь єпископи, було духовенство, були миряни. Рішення собору підтримало все населення регіону".

І що це за релігійна особа, яка потрапить так безсоромно в „живі очі" брехати?

Становище „екзарха" України до Української Автокефальної Православної Церкви таке саме: „як відомо, у роки громадянської війни була створена українська автокефальна церква, однак цей акт був незаконним. (...) То навіщо зараз відриватися від православного світу? Навіщо нам така церква, яка відгороджує нас від людей? Взагалі народ не порушує цього питання. Його порушують люди не церковні, політикани, які хотіли б використати дане питання з метою відірвати українських віруючих вір Руської православної церкви. А наша церква, як відомо з історії, робить все для об'єднання народів (за допомогою білих і червоних нагаїв — (ММ). Тому вона проти автокефалії".

Щербицький заставив теж цього „аполітичного екзарха" до боротьби проти Народного Руху України, інакше неможливо пояснити чому кореспонденти НДУ мали б особу, яка належить до духовенства про те питати. Відповідь на це питання немає потреби передрукувати. Вона нам відома зі заяв Щербицького та його супутників.

Події ці свідчать про те, що національний опір в Україні росте. Та тут одну основну річ треба брати до уваги. Коли українські націонал-комуністи тут і там щось корисного зроблять, тоді найбільшою небезпекою для імперії і найбільш основною опорою національного спротиву є ці українці, які, за словами Щербицького, „на першотравневу демонстрацію у Львові ... вийшли з націоналістичними лозунгами і жовто-блакитними прапорами".

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ДАЛІ ШЛЯХОМ БОГДАНА?

Дозвольте декілька завваг до статті Миколи Руденка п.н. „Ще раз про самостійність і конфедерацію" („Свобода" за 16-те — 17-те червня 1989 р.). Її арґументацію можна б уважати знаменитою, коли б нині у вільній Україні, в парляменті у Києві, вирішувалось питання міжнародноправного статусу України: самостійність, чи евентуально якась конфедерація у спілці з Росією? Таке питання могло б виринути тільки в умовах повної політичної свободи. Висувати таке питання нині в умовах повного підколоніяльного статусу України, то наче кликати до Москви: не бійтесь, що коли б дали нам більше волі, ми будемо намагатись відв'язатись від вас; вільні — залишимось далі з вами; нам ясно, що Росія без України як великодержава існувати не може; хай тільки співжиття між нами базується на демократичних принципах! Таким чином ми по суті заздалегідь „присягаємо русскому цареві" на зразок Богдана Хмельницького, односторонньо, як колись він, коли зі сторони Кремля нема ніяких навіть натяків на те, щоб зачати здійснювати конституційні принципи совєтського федералізму, згідно з обов'язуючими конституціями СССР і УССР, не то „конфедерації".

Тому на мій розсуд, винесення принципу конфедерації з Росією у „Декляраці" УГСпілки було непотрібне, не начасі і злишнє. Наше головне завдання нині боротись з малоросійством в Україні, щоб нарід дозрів до того, щоб був здатний виносити вимоги міжнародно-правної політичної ваги. Лозунги як „суверенна-самостійна" чи „сконфедерована" — нині зерна не засіють! То навіщо такими гаслами збивати бурю у склянці води і множити суперечності між нами, як наприклад із Лук'яненковим „геть від Москви" у зв'язку з його есеєм „Що далі?", або і з Петром Рубаном?

Микола Руденко обґрунтував у своїй статті вагомість концепту конфедералізму з Росією, коли б зайшли корисні, чи конечні, політичні і міжнародноправні умови, але не сказав нічого, що оправдувало б потребу чи корисність возитись із тим концептом нині? Конфедерації творяться в умовах повної народноправности. А може, коли б були вповні вільні політично, ми вибрали б конфедераційний зв'язок зі Середньоевропейською спільнотою, про яку говориться у колах сателітських країн, або навіть із Европейською економічною спільнотою? Чому „запродуватись" Москві заздалегідь? Не має воно нині насправді ніякого політичного глузду. Тільки непотрібно „псує нам кров" та відвертає увагу він важливих і основних завдань визвольної політики. Можна сказати, що основним принципом розумної політики є не говорити забагато. Не „пускати фарби", і то передчасно.

Микола Бараболяк

Павло Мовчан

БОЛИТЬ

На відстані все неподільне і чисте...
Золотоноша-хмара точить мед.
Вже стало склом окапиністе листя
і порохом сльозиться пташки лет.

На відстані село площиниться поволі,
і клопоти його тобі давно чужі,
як гребінець, який ти загубив у полі:
прожитий день давно по денце спорожнів.

У сонячне дупло рій золотий всотався...
На відстані ти сам ніби приснивсь собі...
Лиш обізвався стовп до тебе мідним басом
і тонко сколихнувсь, мов павутинка, біль...

О Боже мій, скажи, ну як тебе не кликать?
Я тону уві сні? Мене гарячка тлить?
Який здрібнілий світ, а я такий великий!
На відстані душі безглуздо далі жить!

І що мені до мук, які давно минули?
Я ж з голоду не пух, карали не мене,
і не мої кістки розщеплювали кулі,
і глибша забуття, і відстань з кожним днем
все більша...
розповзлись колись смертельні звуки...

Там телеграфний стовп, тут — павутини нить.
На відстані душа. Нестерпні ж в тілі муки,
на відстані мій крик: Болить! Болить! Болить!

Роман Волчук

БОРИС ЛІСАНЕВИЧ — БАТЬКО МОДЕРНОГО ТУРИЗМУ В НЕПАЛІ

V.

Незадовго японці завоювали більшу частину Китаю, Філіппіни, Маляйський півострів, Індокитай, Сіям і Бурму. Сайґон, Банґкок, Сінґапор і Ранґун вже були окуповані і виглядало, що Калькутта може бути наступним великим містом на шляху їхнього походу.

Калькутта стала центром британсько-американських військових операцій і головною кватирою американських повітряних сил південносхідньої Азії що складалися з 10-ої повітряної армії та корпусу американських добровільців, який охрищено „літаючими тиграми". Бурмійська дорога була перервана і воєнні матеріяли для китайської армії Чіянг Кайшека можна було пересилати тільки повітряним шляхом, рисковними лoлетами понад засніжені Гімалаї. Це й було головним завданням „літаючих тигрів", молодих пілотів, яких прямо з вишкільних таборів в Америці посилали на довгі летунські місії до Китаю, з яких багато з них не верталося. Втрати були і від японських винущувачів над китайською територією і від небезпечних монсунів і мряк, через які часто доводилося пробиватися без допомоги радіонавіґації. Понад 2,000 літаків пропало за час війни над Китаєм і Гімалаями. Між цими одчайдушними „тиграми" Борис був дуже популярний, бо вони відчували в ньому людину подібної вдачі.

В воєнний час „Клюб 300" зароївся від генералів і полковників, бо вищі старшини мали туди вільний вступ. У парку клюбу збудовано великий ґанґар-театр, у якому вояків розважали фільмові зірки з Америки й Англії. Борисів приятель, магараджа Куч Бігар віддав свій приватний аеропорт для вишколу нових пілотів, і вже незадовго прийшлося Борисові проводити американських генералів на полювання до добре йому відомих джунглів Ассаму.

Клюб став неофіційною головною кватирою летунства і в його барі можна було почути про найновіші події на фронтах, хоч і як офіцери військової розвідки старалися запобігати небажаному потокові інформацій. Борис, як господар клюбу, був в центрі уваги всіх говірливих старшин, і його почали підозрівати в шпигунстві для „росіян", тепер уже союзників, та поставили під таємний нагляд (про це Борис довідався щойно після закінчення війни). Парадоксально, в той же час, „союзники" вважали його американським агентом.

Але Борисові справді довелося взяти участь у серйозній конспірації, яка почалася з того що одного вечора до клюбового мешкання Бориса загостив його друг, непальський генерал Магабір у товаристві чоловіка в тридцятих роках, з трохи хлоп'ячим виглядом і чуприною, що все спадала йому на чоло. Магабір представив його як короля Трібгувана, володаря Непалю, а фактично полоненого свого власного прем'єр-міністра, який тримав короля в палаті як у в'язниці, під строгою „опікою", від часу коли його коронували ще дитиною. У палаті в Катманду король мав усього чого тільки бажав, крім свободи. Його пошту й відвідувачів строго контролювали, дбаючи про те, щоб ніщо не допомогло Трібгуванові сягнути по дійсну владу. Деколи дозволяли йому виїздити до Кальтутти, під дбайливою охороною, для закупок або для відвідин лікаря-спеціяліста, і власне під цим претекстом йому вдалося, обманувши хоронителів, відвідати клюб. Мрією Трібгувана було скинути столітню вже олігархію клану Ранів, а бажанням Магабіра, що підтримував задуми короля було, щоб за допомогою Бориса він познайомився з формами правління у державах заходу. Трібгуван хотів мати книжки про ці та інші заборонені йому речі, і Борис, з яким він зразу заприятелював, поспішив постарати йому потрібну літературу. Від цих перших конспіративних відвидин в 1944 році почалися дальші контакти Трібгувана з Борисом і льояльними до короля екзильними непальцями, що остаточно довели до успішного перевороту сім років пізніше. Король із гордої династії войовничих Ґурків, що володіла Непалем від 1763 року, показався людиною завзятої вдачі і прямого характеру. Він був жадний освіти, якої йому не дано, і в Борисі побачив вікно на невідомий йому, але дуже приманливий новий світ західньої культури. Тоді Борис навіть не думав, що приязнь з Трібгуваном, яка стала довготривалою, згодом докорінно змінить його життя.

Шукання нових шляхів

Після війни, коли добігала до кінця ера володіння Велико-Британії і назрівала повна незалежність Індії, життя в Калькутті поступово верталося до норми в нових обставинах. „Клюб 300" віджив і приносив чималі прибутки, але Борис що трудився на протязі 10 років, щоб довести до цього успіху потрохи втрачав у ньому зацікавлення. Його неспокійна вдача бажала зміни, і в 1946 році він залишив керівництво клюбом і почав розглядатися за іншими можливостями. Одним з нових його підприємств була дестилярня, що її він збудував разом із своїм приятелем у Куч Бігарі. Все йшло добре аж до поділу Індії, коли мале князівство Куч Бігару опинилося на самій границі з ворожим східнім Пакістаном, що відгородив безпосереднє залізниче сполучення з Калькуттою. Ґуральню довелося закрити з втратою.

Невдачі неґативно вплинули на подружнє життя і Кіра, яка ніколи не поділяла Борисового захоплення Індією, починала все більше виявляти своє невдоволення. На її думку, треба було починати нове життя в Америці, де Борис мав багато приятелів між ветеранами літаючих тигрів. Борис погодився і вони переїхали до Ню Йорку, де він почав імпортно-експортну компанію „Боріліс", яка мала займатися торгівлею з Індією. Але й тут вийшло фіяско, бо нова держава почала заводити валютні обмеження, що унеможливлювали закупно закордонних товарів. До того, все надто довірливий Борис побачив, що це не проста справа мати до діла з нюйоркськими комерційними спекулянтами. Під час однієї з ділових поїздок до Калькутти він відчув, що його місце таки там, і в своїх листах намагався переконати Кіру, щоб вона вернулася. Тим часом Кіра відкрила балетну школу в Ню Лондоні (Коннектикат), де Борис ніяк не бачив можливостей для себе. Остаточно Лісаневичі розвелися, і Борис вернувся до Індії сам.

Калькутта, як і інші міста, в яких раніше мирно співжили індійці з мусулманами, зазнала великих потрясень під час політичних змін. Після передачі влади британською адміністрацією в місцеві руки і поділу індійського континенту на індійську й мусулманську частини (згідно з категоричними вимогами Мусулманської Ліґи) розпалилася міжнаціональна і релігійна ненависть і почалася панічна втеча меншин із мішаних територій.

Продовження буде.

Літній...

(Закінчення зі стор. 1)

Іван Флис, мол., головний управитель „Союзівки".

„Веселка", де відбуваються усі концерти та забави

В. Квас на сходах перебудованої будівлі „Карпати".

Головні працівники Союзівки(зліва): Софія Шпак і Шіла Загайкевич.

— курс українських народних танців для початкуючих і заавансованих танцюристів, які як кожного року, так і тим разом вестиме відома наша прима-балерина Рома Прийма-Богачевська.

Крім того, новиною на Союзівці в цьому році буде денний табір для „пташат", дітей від 3-6 року життя, зорганізований пластовим племенем „Перші стежі", із пластовим проводом, що його очолює командантка пл. сен. Маруся Дармограй-Мулик. Він розпочинається 8-го липня ц.р. і триватиме до 15-го липня.

Зацікавлення приміщеннями на Союзівці постійно зростає. Тому управитель оселі пропонує всім, хто бажає провести час літнього відпочинку на Союзівці, не зволікаючи, замовляти кімнати. А управа оселі докладе всіх зусиль, щоб кожний і кожна з відпочиваючих тут можли сказати: Так, справді „нема то як на Союзівці!".

КЛК ВЛАШТОВУЄ ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ

Кергонксон, Н. Й. — Тут на відновлених тенісових кортах Союзівки Карпатсько-Лещетарський Клюб в днях 8-9 липня ц.р. влаштовує тенісові змагання за першість УСЦАК - Схід 1989 в групах жінок, чоловіків, сеньйорів, юначок і юнаків (А і Б) за нагороди КЛК. Реєстрація в суботу, 8-го липня ц.р., а початок змагань о год. 10-ій ранку. Вписове 8 дол. від особи. Провід змагань: Роман Ракочий, Юрій Попель Юрій Савчак і Зенон Снилик. Приміщення слід замовляти безпосередньо через управу Союзівки.

Збори Корпорації Українське Село в Дітройті

Дирекція Українського Села у Дітройті на 1989 рік.

Корпорація Українське Село є одною з найбільших необхідних і гідних до наслідування організацій дітройтської громади. Причиною того є те, що ціллю і завданням Українського Села є опіка над старшими людьми, якої вони так дуже потребують.

Минули довгі роки плянування і успіхів. Які не раз перепліталися з невдачами, і ось 31-го березня ц.р. відбулись чергові загальні збори корпорації. Відбулися вони у гарному власному приміщенні при численній участі членства. Збори відкрив президент корпорації Степан Віхар. Він звітував про різні аспекти праці дирекції. Реасумуючи свій звіт він виявив вдоволення з гарної, успішної праці дирекції, доказом чого є численні слова признання і подяки від мешканців. С. Віхар підкреслив, однак, факт, що на будуче треба нав'язати ближий контакт з українською громадою, якщо хочемо збільшити членство і подбати про те, щоб більше українців замешкало в Українському Селі.

Опісля коротко звітувала заступниця президента Юстина Неліген про нав'язані контакти з фірмою, яка могла б три рази в тижні подавати обіди для мешканців Села по дуже низькій ціні. Третій заступник президента Зенон Василькевич подав короткий перегляд своєї праці і підтримав думку С. Віхара про потребу ближчої співпраці з громадою. Референт допущення нових мешканців Лев Воробкевич пояснив, що, не зважаючи на досить великі вимоги уряду, все ж таки є багато можливостей для тих, які бажають замешкати в Українському Селі. Скарбник і фінансовий секретар Юліяна Мазяк подала досить докладний фінансовий звіт і представила запропонований бюджет на наступний рік. Її звіт був прийнятий і бюджет затверджено. Луїза Сакс запропонувала деякі незначні зміни до статуту, які було прийнято.

Після звітів вив'язалася коротка дискусія, у висліді якої прийнято внесок С. Віхара, щоби дирекція У С мала право для ближчого контакту з громадою брати участь у деяких загальногромадських імпрезах дорогою їх співспонзорування. Також було прохання до дирекції щоби нав'язати безпосередній контакт з парохами усіх наших церков, які найкраще, може, знають про наших людей, які мали б кваліфікації на мешканців Українського Села.

Після закриття зборів, правний дорадник Села Ярослав Карпінський провів заприсяження нової управи. Присутні ще довго гуторили при легкій перекусці, про яку подбали члени дирекції.

На першому засіданні дирекції новообрана управа уконституувалась так: президент — Степан Віхар, перший заступник Юстина Неллігeн, другий заступник — Іван Додсон, третій заступник — Зенон Василькевич, протокольний секретар — Ігор Іваницький, кореспонденційний секретар — Ольга Адамек, скарбник — Юліяна Мазяк, і члени — Степан Антонов, Емі Бужинскі, Стефа Дуб, Луїз Сакс, Кей Стойко, Михайло Томин, Лев Воробкевич і Марія Зарицька. Анастазія Волкер далі залишилась почесною головою, а Ярослав Карпінський правним дорадником.

Зенон Василькевич

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УВАН В КАНАДІ

Вінніпег. — 28-го травня цього року о год. 3-ій по полудні в приміщеннях Українського Народного Дом у Вінніпегу відбулися Загальні збори канадського УВАНу. Збори відкрив уступаючий президент д-р М. Марунчак, який закликав до однохвилинної мовчанки для вшанування пам'яті померлих членів.

Після відчитання та прийняття порядку нарад вибрано предсідника і секретаря зборів — проф. М. Тарнавецького та проф. Ю. Книша. Наступною точкою було перечитання протоколу останніх зборів та звіти президента, секретаря і скарбника, а опісля дискусія над звітами.

Звіти уступаючої управи були дуже солідні і відкрили широкий образ з многогранної діяльности Академії. За останню трирічну каденцію влаштовано 5 наукових конференцій у Вінніпегу і поза Вінніпегом, відчитано 46 наукових доповідей і видано кілька важливих дослідчих праць. Президент повідомив, що вийшов збірник Тисячоліття, який в скорому часі буде висланий всім меценатам і передплатникам. Крім того, УВАН тісно співпрацював з Українською Науковою Радою Канади, з Науковою Радою СКВУ, з Науковим Комітетом Тисячоліття, з Асоціяцією Канадських Наукових Товариств та з іншими українськими і неукраїнськими інституціями. За таку жваву і активну діяльність збори одноголосно уділили уступаючій Президії абсолюторію.

Опісля приступлено до вибору нової Президії. Запропоновану листу Номінаційної комісії дано до голосування .Голосували всі присутні члени і ті, що прислали свої „проксі" з інших місцевостей Канади. Склад новообраної президії такий: проф. О.Баран — президент д-р М. Марунчак — уступаючий президент, проф. Я. Розумний, д-р Б. Білаш і проф. І. Тарнавецька — заступники президента, проф. О. Ґерус — генеральний секретар, інж. А. Качор — скарбник, проф. Ю. Книш, проф.П. Попіль, проф. В. Ревуцький, проф. В. Янішевський, мґр С. Мухин і О. Негрич, члени.

Після вибору ще обговорено деякі важливі пропозиції щодо перебудови приміщення УВАН, видання Бюлетеню і створення видавничої комісії при Президії УВАН. Вкінці запропоновано поширити членство молодою ґенерацією українських науковців.

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:
на **ПАТРІЯРШИЙ ФОНД** зложили
II—89

по 2,000.00 дол. — Юрій Кравець, Василь Мазурик, Н.Н.;
по 200.00 дол. — Оксана Богданович, 193-тий Відділ СУК „Провидіння" у Філядельфії;
по 100.00 дол. — Володимир Воловодюк, Іван Ісків, д-р Володимир Кліш, Сильвестер і Катерина Костик, д-р Володимир Іванків;
по 50.00 дол. — Анна Політило, Тетяна Обушкевич, Іван і Анна Квік, (у пам'ять уродин Блаженійшого Патріярха Йосифа), Ольга Муссаковська;
по 30.00 дол. — Петро Костечко, проф. Петро Войтович (у пам'ять бл.п. о. Мирослава Байрака на виховання питомців священників);
по 25.00 дол. — Ольга Дзядів, Остап Ґац, Степан і Евгенія Кікта, Омелян і Юлія Урбанські, Петро Вигінний;
по 20.00 дол. — Омелян Татунчак (коляда), Дмитро Сенюх, д-р Василь Марчук, Марія Ісків, Анна Ткач (у пам'ять бл.п. Патріярха Йосифа);
15.00 дол. — Марія Бачинська;
по 10.00 дол. — Іван і Анна Борис (коляда), Марта З. Бобак;

1,000.00 дол. — Марія Кассіян — (на собор св. Софії в Римі) — у святу пам'ять бл.п. Патріярха Йосифа.

На радіопрограму „Голос Української Діяспори" зложили:

400.00 дол. — Українська Щадниця у Філядельфії (даток за жовтень, листопад і грудень 88 р. і січень 89 р.);
200.00 дол. — 193-ій Відділ СУК „Провидіння" у Філядельфії;
по 50.00 дол. — Володимир і Ірена Медуха, Іван і Софія Дзіндзюра;
25.00 дол. — Єффрем і Дарія Ратич, Марія Романенчук і Родина (у пам'ять бл.п. проф. Богдана Романенчука);
по 20.00 дол. — Дмитро Сенюх, Дарія Слонська, Іван і Анна Квік (у пам'ять уродин Блаженійшого Патріярха Йосифа).
15.00 дол. — Тарас і Ірина Івасів.

Листа ч. 029 — збірка в Коговз, Н.Й. — зібрав і переслав Володимир Стадник зложили:

по 25.00 дол. — Володимир Стадник, Роман і Марія Мацюк, Іван і Марія Куфель;
по 20.00 дол. — о. митр. Володимир Андрушків, Остап Поповський;
по 10.00 дол. — Михайло Савків, Софія Поповська, Стефанія Бачинська, інж. Роман Ракочий, Олег Омецінський, Стефан і Катерина Бездух;
по 5.00 дол. — Іван Грицковян, Степан Галібей, Іван Ротко, Стенлей Масляк, Мерена Йосиф, Михайло Мисак, Михайло Ґрещак, Павлина Гансен, Микола Ґуля, Мирон Назарко.

Листа ч. 042 — коляда 88/89 — зібрав і переслав Лонгин Світенко — Берлін, Н.Дж. зложили в Берліні:

50.00 дол. — Лонгин і Стефанія Світенко;

у Вілліямставн:
50.00 дол. — Галя Кузьмінська;
25.00 дол. — Александер і Ольга Кобаса;
по 20.00 дол. — Дмитро і Мирослава Молдован, Петро і Ольга Брік, Микола Римчук, Марта Безпалко;
по 5.00 дол. — Нелі Аркотин, Мері Аркотин, Соня Сарадіан;

у Сіклервіл:
по 25.00 дол. — Андрій і Галя Стахнів, Роман і Марія Флюнт.
10.00 дол. — Олена Дорога;
5.00 дол. — Міля Ваповська;

в Емко:
25.00 дол. — Іван Васюрко.

Збірка у пам'ять бл.п. Петра Яціва в Кергонксон, Н.Й. — переслала Лідія Яців, зложили:
50.00 дол. — „Золота Осінь" Кондомініюм;
30.00 дол. — Степан і Павліна Олексів;
25.00 дол. — Родина Хухра;
20.00 дол. — Михайло і Михася Баран;
по 10.00 дол. — д-р Володимир і Ярослава Ціханські, Мирон і Іванка Бучаки, Антін Шубак, Роман і Оля Ривлюк, Катерина Бжезенська, Ольга Тутка, Степан і Христя Головаті, Марійка Підлуська, Ольга Савчук, Магдалена Квас.

Листа ч. 031 — збірка — Коляда в Фінікс, Арізона — зібрав і переслав Евген Василина, зложили:
[illegible]0.00 дол. — Стефан Ґула;
по 15.00 дол. — Е. Василина, М. Гіщинський;
по 10.00 дол. — Д. Микита, С. Михайлів, Г. Сливка, О. Комарницький, Г. Агащук, М. Ходан, П. Олексин, С. Попович, Я. Хичій;
по 5.00 дол. — С. Сербинський, М. Королишин, Т. Долішний, А. Волос, М. Чорнописький, Д. Дидик, О. Бойко, В. Ган, М. Дидик, В. Савицький, Іван Беш;
2.00 дол. — М. Гриневич.

Листа ч. 048 — датки в Еллентавн, ПА — переслав Теодор Федишин, зложили:
по 20.00 дол. — Теодор Федишин, Стефан Мартиняк;
5.00 дол. — Михайло Гайдейчук.

Листа ч. 049 — коляда в Озон Парк, Н.Й. — зібрав Роман Крупка, зложили:
по 10.00 дол. — Іван Везубяк, Микола Сухоцький, Михайло Прибильський, Орест Наливайко;
по 5.00 дол. — Ірина Гарматій, Роман Мізур, Роман Крупка.

Датки на Патріярший Фонд в Ню Гейвен, Конн. — збирали Павлина Лодинська і Григорій Ґіна, зложили:
по 50.00 дол. — Славко Попель, Зенко Гарасимчук;
40.00 дол. — Лев і Орися Марків;
по 30.00 дол. — Лев Левицький, Григорій і Анна Ґіна, Орися Лаврович, Роман Романюк, Марія Марків;
по 25.00 дол. — інж. Мирон і Надія Троян, Ґеня Добчанська, Володимир і Осипа Маслянки, мґр. Михайло і Ірина Бойко, Іван і Павлина Лодинський, Павло Палюга, проф. Іван і Ірина Телюк;
по 20.00 дол. — Мирослава Белей, Іван і Марія Сова, проф. Юрій і Наталка Цибрівський, Іван і Катерина Румак;
15.00 дол. — Ґеня Добчанська (у пам'ять бл.п. о. ісповід. Василя Станимира колишнього пароха в її парафії Прошова Смолянка);
по 10.00 дол. — Антоніна Цап, Михайло Панкевич.

240.00 дол. — наступна рата зі збірки Українського Патр. Товариства, Відділ в Баффало, Н.Й. — переслала Оксана Бережницька (голова Відділу).

В пам'ять бл.п. Богдана Фіґлюса зложили в Баффало, Н.Й. по 20.00 дол. — Оксана Бережницька, Люба Цьопко.

Листа ч. 041 — коляда у Філядельфії, ПА — збирав інж. Юліян Головчак, зложили:
по 50.00 дол. — Іван і Софія Дзіндзюра, Григорій Коцур;
по 30.00 дол. — Родина Фізяк, Юліян і Олена Головчак;
25.00 дол. — Катерина і Віра Пак.

Листа ч. 036 — коляра в Брістол, Саутгемптон і Левіттавн збирала Марія Флюнт, зложили:
100.00 дол. — Юрій Флюнт, (Філядельфія);
50.00 дол. — Теодор і Марія Флюнт;
по 20.00 дол. — Теодор і Марія Шулак (Філя.), Мирон Дзіндзюра (Філя.), Роберт і Наталія Стуц;
по 10.00 дол. — Н. Головчак, Родина Дідич, Родина Пуцило, Анна Цуцловська, Родина Остапик;
по 5.00 дол. — Родина Мазурик, Родина Вітик.

Листа ч. 037 — коляда в Левіттавн, Трентон, Нюарк, Н.Дж. — збирав Іван Головка, зложили:
50.00 дол. — Іван і Софія Головка;
по 25.00 дол. — Ольга Дубик, Люба Мрипоцька, д-р Теодор і Віра Сендзик, Дарія Кузик;
по 20.00 дол. — В.З. Ґіль, Роман і Леся Городиський, Родина Мацíканець, Родина Ляшен, Родина Обаранець, Роман Кузик, Галина Костюк;
по 10.00 дол. — Л. І. Онишкевич, Володимир Литвин, Орест Надрага, Юрій і Уляна Ґарнавський, Зенон Федорович, Михайло і Анастазія Вощук, д-р Зенон Городиський, Мирослав Симкович, Марія Савула, Родина Дзаман, Родина Осадца, Макар Копаниця, Емілія Панасюк, Ярослав Липка, Василь і Розалія Головчак;
по 5.00 дол. — Стефан Шолкевич, Йосиф Ясків, Евген Ґец, Софія Веремєнко, Ігор Боцин, Родина Пап, Ярослав Ласьків, Юлія Галайдіда.

Листа ч. 038 — коляда в Левіттавн і Трентоні, Н.Дж. — збирав Іван Головка, зложили:
по 25.00 дол. — д-р Володимир і Уляна Коропей, д-р Богдан і Ольга Фараонів, Марк і Родина Ґудай, Ігор і Дарія Сеник, Родина Гайдучок;
по 20.00 дол. — Орест і Елізабета Сеник, Микола Нагірняк, Михайло і Марія Глушок;
по 10.00 дол. — Орест Копаниця, Іван і Оксана Микитин, Володимир Маркивич, Андрій Турчин, Богдан Станько, П. Косович, Родина Станішевський, Родина Матвічин, Василь Коцолий, Іван і Марія Гафткович;
по 5.00 дол. — Степан Мрочко, І. Грибовський, Софія Лотоцька, Катерина Мізюк, Мирослав Свідерський.

Листи ч. 034 і 035 — коляда Українського Патр. Товариства — Відділ в Кергонксоні, Н.Й. — переслав Степан Яц.
Листа ч. 034 — збирала Галина Хамула, зложили:
17.00 дол. — Галина Хамула;
15.00 дол. — Дарія Хухра;
по 10.00 дол. Кат. Мисько, д-р Р. Барановський, О. В. Дудинаські, Л. В. Ціханські, Родина Досяк, Ів. Пригода, Р. Г. Чучкевич, Іван і Ольга Денисенко;
по 5.00 дол. — Розалія Палюх, Ренер, В.Є. Новицький, Павло і Таня Кузьмин, П. Шмайко, М. Борис, Е. І. Селецький, Михайлина Бігун;
3.00 дол. — Петричка.

Листа ч. 035 — збирав Стефан Яц, зложили:
50.00 дол. — Степан Олексів;
по 25.00 дол. — д-р М. Крижановський, Джералд і Алісе Кубін;
20.00 дол. — Володимир Дутка;
по 10.00 дол. — Осип і Катерина Гуменні, Осип Безкоровайний, Теодор Васюта, Орест Дудитський, Евдокія Новаківська, Микола Семанишин, Василь і Стефанія Кучеряві, Петро і Лідія Яців, Йосиф і Анна Марців, Володимир Андрух, Н.Н. Степан і Нуся Яц;
по 5.00 дол. — Юліян і Анна Філь, Антін Шубик, Іван Борис, Юрій Гробовецький, Михайло і Оля Бодлак, Марія Кейд, Ярослав Лесів, Ізидор Кормелюк, Стефан Орловський, Нікопас і Елейн Акипко, Онуфрій і Марія Литвин.

Спростування:

У списку за січень 89 не були подані збірщики, які брали участь у збірці на Патріярший Фонд Українського Патріярхального Товариства, Відділ в Баффало, Н.Й.:
Оксана Бережницька, Онуфрій Білоголовський, Зенон Боднарський, Надія Блендонога, Станислав Ващак, Степан Душенко, Андрій Кілко, Олекса Кулик, Ірина Лаврівська, Михайло Мохнач, Михайло Миськів, Тетяна Паславська, Микола Паславський, Михайло Пелех, Андрій Петришин, Василь Сивенький, Михайло Куґляк.

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку.

IRS No.: 23-7380645

Всі чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Rd.
Philadelphia, Pa. 19117

„Філядельфія Інкваєр" про УОКЦентр

Найбільший філядельфійський щоденник „Філядельфія Інкваєр" помістив 18-го травня великий репортаж „Українці зберігають свою спадщину — живою", двічі у малого формату виданні для північної Філядельфії і її передмість, із п'ятьома великими знімками, і у регулярному виданні, але вже без знімок.

Автор репортажу концентрується на праці філядельфійського Освітньо-Культурного Центру, але говорить теж і про українську громаду у загальному. Авторка репортажу Меліса Дриббен дала працю, дуже талановито написану і прихильну до УОКцентру і до української громади.

Авторка пише, що українці належать до найтісніше спаяних етнічних груп Філядельфії. Українці, каже репортерка, є етнічною спільнотою, яка має свої власні фінансові установи, забезпеченеві установи, свої школи і церкви... своїх артистів і свої хори... своїх пластунів і т. д. Меліса Дриббен пише, що українська громада є одною із небагатьох громад, яка зуміла зорганізувати себе довкруги одного центру. Репортерка подає, що у долині Делаверу живе тепер приблизно 70,000 американців українського походження.

Меліса передає слова президента Центру д-ра Черника, який сказав: „...Коли ми купили Центр, це скріпило всі ділянки життя нашої громади.... Ми сцентралізували активізм та увагу громади...". Президент Центру сказав, що вибрана на Культурний Центр і куплена була школа на Сідер Ровд, бо вона знаходилася в околиці, де тепер мешкає багато українців. Центр є теж поблизу іншої великої української інституції — Менор Джуніор Коледжу, недалеко від українського цвинтаря і великої фарми, біля Факс-Чейз дороги, де ще у 1926-му році осіли українські Сестри Василіянки. Авторка додає, що д-р Черник прибув до Філядельфії з батьками у 1948-му році, коли йому було 10 літ.

Про екзекутивного директора Центру Орисю Гевку, авторка інформує, що вона є матір'ю шести дітей у віці від 17 місяців до 23 років, а що її чоловік є нуклеарним фізиком. Орися не хвилюється земними дрібничками. „Справи, які мають відношення до України," каже Дриббен, це інша справа, тут деталі є вирішальними... Кожний, хто входить з Орисею у дискусію у цій справі, є приречений навчитися три основні факти, що відносяться до України: Україна є другою по величині країною Европи, Україна є республікою у Совєтському Союзі, але вона не є Росією, і назва Україна не має перед собою артиклю „the".

Авторка каже, що Орися Гевка згадала, що провідники української громади плянують робити заходи у Гаррісбурзі (столиці Пенсильванії), щоб у навчання у публічних школах включити дещо з історії України, зокрема історію голоду, яким Сталін убив мільйони українців. Згадує і про те, що Орися часто їздить до Вашінгтону, щоб спонукувати праводавців до оборони людських прав у Совєтському Союзі (Орися Гевка є уже 15 літ членом філядельфійського Комітету оборони прав України — Я.Т.) та що на запрошення місцевого республіканського комітету вона кандидує тепер до Ради супервайзерів в окрузі Плимут.

Автор репортажу передає теж опінію про філядельфійський Центр Володимира Назаревича, президента Українського Інституту Америки у Ню Йорку. Він сказав, що йому невідомий якийнебудь інший український Центр, де в одному місці були б садочки для маленьких дітей, школа для старших дітей, де студенти могли б позичати книжки з бібліотеки, яка має 9,434 книжок і „...де хтонебудь може купити платівку із народними піснями трійки Мареничів". „Вони мають унікальні умовини — сказав В. Назаревич, — вони добилися великого успіху".

Президент УІА сказав теж, що у нюйоркській метрополітальній окрузі живе біля 100,000 українців і що у ЗСА, згідно з переписом населення 1980 року, є 730,000 українців. Авторка згадує теж у своїй статті вчительку та бібліотекарку Центру Марію Одежинську та працівницю суспільної опіки Марію Татунчак.

Наприкінці репортажу Меліса Дриббен згадує „славного українського письменника і дисидента Івана Дзюбу", який під час відвідин УОКЦентру сказав, що обмеження в Україні поступово легшають, і закінчує репортаж словами президента Центру д-ра Черника, який сказав, що хоч зміни в Україні є підбадьорюючі, але він боїться зміни політики. „Тільки час покаже, які правдиві є інтенції Ґорбачова. У міжчасі я хочу, щоб мої діти вміли говорити по-українськи, — сказав президент Центру, — я не хочу, щоб українська мова вмерла зі мною".

Нашим великим недомаганням є те, що американський загал небагато знає про Україну й українців, частинно з нашої вини. Гарна, велика, прихильна стаття про нас у найбільшому філядельфійському щоденнику є ще одним доказом, яке велике, корисне значення має для нас така українська репрезентативна інституція, як Український Освітньо-Культурний Центр у Філядельфії.

Пам'ятаймо, що сьогодні після добудови і перебудови УОКЦентр потребує нашої великої фінансової помочі.

Я. Татомир

Грудка фльоридської землі на свіжу могилу о. митрата д-ра І. Нагаєвського

Невимовно глибокий жаль виповнив серця не тільки найближчої й такої примірної родини, але й не менше серця вірних парохіян, що він їх так вірно обслуговував десятками літ у рідному краю і тут, в Америці. Його 80-літній життєвий шлях, що почався 21-го червня 1908 року в селі Полівцях Чортківського повіту (Зах. Україна), а зупинився 7-го травня 1989 року в Пармі, Огайо (Америка), був виповнений невсипущою працею в ролі духовника-патріота, науковця, письменника, вояка-борця все в перших рядах, за волю України, а при тому ще й тюремника кожної окупаційної влади, що перекотилась через нашу Батьківщину. Після закінчення студій у греко-католицькій Богословській Академії у Львові, вже від 1935 року почав служити нашим парохіям в Теребовельському і Брідському повітах. За свою віддану священичо-патріотичну працю зазнавав неодноразово переслідувань зі сторони польської влади, а перед вибухом війни 1939 році попав у Березу Картузьку, що увіковічнив у своїй книжці-споминах „Терниcтим шляхом". Не менше „злюбив" його наш другий окупант Совєтський Союз, бо зразу ж по розвалі Польщі, перебрало його під свою жорстоку „опіку" горезвісне НКВД. Але якось звідти вдалося йому вирватися так, що мандруючи „підпіллям", вже в грудні 1939 року опинився за Бугом під німецькою кормигою. Тут відразу включився в церковне і громадсько-суспільне життя, виконуючи функції в парохії, а рівночасно став культурно-освітнім референтом Українського Допомового Комітету в Грубешові на Холмщині. Та й тут вже на весні 1941 року попадає в тюрму Ґестапо в Грубешові, звідки знову вдалося йому прямо чудом вийти на волю, дослівно кілька днів перед вибухом німецько-совєтської війни. Та вже незадовго, бо в 1943 році, Митрополит Андрей Шептицький призначив його на польового капеляна стрільців І-ої Української Дивізії УНА. На Цьому пості він витривав до кінця, себто до капітуляції Німеччини, що так докладно описав у своїй книжці „Спогади польового духовника". Не завагався він перейти на тереторію Австрії, яка вже тоді була окупована большевиками, де якось щасливо віднайшов свою родину й дорогою ДП дістався до Риму. Там Архиєпископ Іван Бучко призначив його капеляном для наших біженців по таборах в Італії. Однак на візвання митрополита Константина Богачевського вже в 1947 році виїхав до Америки та обслуговував наші парохії у Пельсильванії. Тут теж цілих 12 років був головним редактором „Місіонаря" та співпрацював зі „Шляхом", і „Америкою", постачаючи їх мемуарами та статтями на релігійні, історичні та педагогічні теми.

Поминальне Богослуження у Норт Порті.

Ступінь д-ра історичних наук здобув в УВУ в Мюнхені в 1953 році, а в 1963 році обняв катедру історії в Українському католитолицькому університеті в Римі, де був професором якийсь час.

Його надзвичайно багата наукова, історична і письменницька спадщина надала йому членство в НТШ, в УВАН та головство секції УБНТ в Америці. Годиться згадати його епохальну працю „Історія Римських Вселенських Архиєреїв", три томи якої помандрували на рідні землі та служать там нині студентам теологам, а четвертий том ще чекає на видавця.

Отак лише побіжно, в коротких словах, про св. п. о. митрата д-ра Ізидора Нагаєвського. Ще не раз будуть його поминати добрим словом парохіяни, на рідних землях, так і тут, в Америці, — у стейтах Пенсильванія, Огайо і Фльорида. Не забудуть його колишні друзі недолі з Берези Картузької, із большевицьких каземетів у Бродах та ґестапівської тюрми в Грубешові, — а в парі з ними дивізійники, з якими він пройшов дволітній вояцький шлях в надії здобути волю Україні.

Не забула і не забуде його наша парохія „Входа в Храм Пресвятої Богородиці" в Норт Порті на Фльориді. Хоча вже із-за слабкого здоров'я, на просьбу Владики Роберта Москаля, обняти нашу тоді ще маленьку парохію в кінці грудня 1984 року, відповів: „Я є воїн Христа, і так довго, як послужать мені сили, піду туди".

І полюбили його наші вірні за жертвенну і безінтересовну працю, бож мізерну свою винагороду віддавав на фонд будови церкви, що довершив її за півтора року.

Ще перед виїздом на Фльориду винагородив його Владика Роберт митрою за вірну та віддану службу Українській Католицькій Церкві, а парохіяни Норт Порту зфінансували цю митру, що пішла разом із ним в домовину. 12-го червня 1989 року наша парохія відзначила гідно 40-ий день його смерти. Хоча тут літо прорідило нашу парохію, бо туристи разом із перелетними птахами помандрували на північ, а постійні жителі також повиїздили за ними, шукаючи прохолоди в літньому сезоні, все ж таки на поминальну Службу Божу з Панахидою у пам'ять свого незабутнього пароха зібралося понад 70 вірних, щоб занести щирі молитви до Всевишнього за його праведну душу.

Під час цих відправ, що їх відслужив наш парох митрат о. Матвій Берко, асистував йому в першій мірі ті колишні парохіяни, які співпрацювали з ним при будові нашої церкви та ветерани Української Дивізії. На тризні, що приготовили її наші парохіянки, промовляв наш о. парох, а Омелян Граб, муж довір'я нашої парохії й колишній член будівельного комітету, поділився своїми споминами співпраці та співчуттям жалю по втраті такої визначної особи в нашому церковному і суспільному житті.

При цій нагоді переведено збірку, що в сумі 455 долярів вислано до Парми, Огайо, на руку пані Олі, дружини Покійного.

Маємо надію, що це буде наша цеголка на фонд видання ще кількох залишених цінних історичних праць нашого незабутнього Покійного митрата о. д-ра Ізидора Нагаєвського.

Василь Самофал

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

на **ПАТРІЯРШИЙ ФОНД** зложили

III-89

200.00 дол. — о. митр. Володимир Андрушків;
по 50.00 дол. — інж. Евген і Ірина Мельник (у пам'ять бл. п. проф. Богдана Романенчука), Таїса Венк (у пам'ять бл. п. інж. Романа Федевича), Роман Войнаровський;
по 40.00 дол. — Володимир і Мирослава Стойко, Роман Левицький;
25.00 дол. — Володимир Лехіцький;
по 20.00 дол. — В. Т. Жила;
10.00 дол. — д-р Роман Барановський.

На радіопрограму „Голос Української Діяспори" зложили:
300.00 дол. — Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Ню Йорку (за перші три місяці 1989 року);
25.00 дол. — Родина Ковалишин (у пам'ять бл. п. Василя Найдана у першу річницю смерти);

На розбудову Українського Університету в Римі зложили:
500.00 дол. — Михайло Дребич у пам'ять дружини бл. п. Люби Дребич у 22-гу річницю смерти.

Збірка у пам'ять бл. п. Марії Сеник — Трентон, Н. Дж. — зібрала Оксана Микитин, переслала Дарія Кузик. Збірка призначена на розбудову Українського Університету в Римі, зложили:
по 150.00 дол. — інж. Орест і Леся Сеник, інж. Ігор і Дарія Сеник;
50.00 дол. — інж. Роман і Наталія Кузик;
по 40.00 дол. — Олег і Стася Скрипчук, Богдан і Іванка Задорецькі;
по 25.00 дол. — д-р Теодозій і Віра Сендзік, Дарія Кузик, Юліян Охримович;
по 20.00 дол. — Богдан Копаниця, Іван і Мирослава Грабовські, Ольга Дубик, Галина Сиротюк;
по 10.00 дол. — Родина Мрочко, Іван і Софія Ноловка, Теодор і Марія Флюнт, Родина Зрада, Евген і Стефанія Сиротюк, Люба Мрилоцька, Галина Костюк, Родина Гуль, д-р Володимир Коропей, Михайло і Марія Глушок, Іван і Оксана Микитин;
по 5.00 дол. — Ґяпя Ладник, Микола Головко.

Листа ч. 1994 — збірка в Нюарку й Ірвінґтоні, Н. Дж. — збірку перевели ред. Василь Пасічняк — голова Укр. Патр. Товариства в Нюарку та Маріян Кормило від ООЧСУ в Нюарку-Ірвінґтоні, зложили:
500.00 дол. — Слава Гнатів (Лівінґстон — в пам'ять мужа бл. п. Василя Гнатіва);
по 100.00 дол. — ред. Василь Пасічняк, д-р Теодозій і Любомира Крупа, д-р Юрій Падковський, д-р Роман і Наталка Кравчук, д-р Богдан і Богданна Худьо, д-р Любомир Кузьмак;
75.00 дол. — Григор С. Кузьма;
по 50.00 дол. — д-р Ярослав Ляшевич, Осип Галинський, Володимир Васічко, д-р Стефанія Гук, Петро Буняк, д-р Богдан Шебунчак;
40.00 дол. — О. Сиґіда;
35.00 дол. — Юрій і Марія Українські;
30.00 дол. — Орест Цяпка;
по 25.00 дол. — Маріян Кормило, Володимир Чайковський, Володимир Гординський, Микола Крайник, Іван Винарчук, Анна Політило, д-р Марта Політило;
по 20.00 дол. — Ярослав Мулик, Ільза Дашко, Володимир Коблянський, Ігор і Ксеня Галій, Іриней Юрчук, Ігор Хома, Андрій Роґальські, Петро Винарчук, М. і О. Куцина,
15.00 дол. — Володар Лисько

Листа ч. 050 і 0072 Коляда — збірка в 1988 році Українського Патріярхального Товариства, Відділ: Гемпстед, Н. Й. — Микола Курчак (голова), Юліян Захарія (скарбник), зложили:
336.00 дол. — Дохід з Базару відділу УПТ;
по 200.00 дол. — Бінґо-кухня І, Бінґо-кухня ІІ, Гемпстед,
по 100.00 дол. — Петро Квозко, Василь Захарія, Микола Кучак;
по 50.00 дол. — Пласт — Станиця Гемпстед, Сестрицтво Вервиці, Гемпстед;
35.00 дол. — д-р Юрій Солтис;
по 30.00 дол. — Орест Дацків, Степанія Саґата;
по 25.00 дол. — Католицький Клюб, Відділ УНСоюзу, Відділ Союзу Українок, Клюб Сеньйорів, о. крил. Еміліян Шараневич, Володимир Романюк, мґр Атаназій Сваричевський, Дмитро Жеґрай, інж. Богдан Подопюк, Ольга Берч, Володимир Шпачинський;
по 20.00 дол. — Відділ „Провидіння", Богдан Копистянський, Мирон Корнага, Евгенія Клюба, Степан Феленчак, Степан Кулинич, Френк Гирд;
15.00 дол. — Юльга Мандрибур;
по 10.00 дол. — Михайло Рій, Іван Матлос, Степан Кохаnівський, Яким Курчак, Степанія Маланчук, Володимир Літепло, Анна Андрухів, Марія Сидор, Петро Шанайда, Іван Лотоцький, Михайло Петрига, Еміліян Ільницький, Зеновія Зарицька, Ярослав Курчак, Василь Мамус, Анна Малиняк, Теодор Барняк, Іван Колодій, Василь Горинь;
по 5.00 дол. — Ольга Малигловка, Гелен Савицька, Марія Бішко, Вірджінія Вовк, Микола Зобків, Марія Бродило, Лукіян Ярош, Марія Вуд, Іван Плетеницький, Юрій Захарія, Алісія Доскоч, Катерина Яворська, Іван Стриковський, Микола Дідора, Іван Сопко, Степан Корнова, Василь Захарко, Анна Васильків, Анна Аґрес, Марія Лисяк;
2.00 дол. — Петро Бендерський.

Листа ч. 052 — Коляда в Ню Бранзвік, Н. Дж. — зібрала і переслала Тамара Панкевич, зложили:
125.00 дол. — В. Дебайло;
30.00 дол. — Олег і Іванна Ратич;
по 25.00 дол. — Порфірій і Тамара Панкевич, Василь Кец;
по 20.00 дол. — Дмитро і Леся Демедюк, О. Городецька, Анна Литвин, Василь Хомут;
по 10.00 дол. — Іван Яцишин, Дам'ян Ґеча, д-р Іван і Наталка Головінські, Я. Букачевська, Евгенія і Марія Цісик, о. Лабінський, Михайло і Марія Слободян, Михайло Хомут;
по 5.00 дол. — Тимко Шубяк, Іван Яцишин.

Листа ч. 1921 — Коляда в Бостоні, МА — зібрав і переслав Степан Сідлярчук, зложили:
по 30.00 дол. — д-р Ярослав Рожанковський, д-р Роман і Наталія Миколаєвич;
25.00 дол. — Ярослав і Люся Чайківські;
по 20.00 дол. — Степан Сідлярчук, Яків Шеґрин;
по 10.00 дол. — мґр Орест і Слава Щудлюк, Антін Ґалонзка, Марія Василишин, Зенон Цибрівський, Осип Шимановић, Володимир Зозуля, Володимир Федорів, Микола Рогач, Михайло Франківський.

Збірка замість квітів на могилу бл. п. д-ра Михайла Логази в Джерзі Сиґі, Н. Дж., переслав Юрій Ференцевич, зложили:
по 100.00 дол. — Марія, Дарка й Оксана Городецькі, Володимир і Богданна Мацків;
по 50.00 дол. — д-р Ярослав і д-р Дарія Миндюк, Марія Тимяк і Галина Хамула;
по 30.00 дол. — д-р Микола і Мотря Богатюк, д-р Роман Осінчук;
по 25.00 дол. — Дарія Билов, Славко і Марта Кравс, Ярослав і Надія Пастушенко, Оксана Рак, д-р Ігор і Наталія Соневицький;
по 20.00 дол. — Оксана Бережницька, Корнель і Малина Дзюба, Ярослав і Марта Сидір, мґр Степан Хемич.

Збірка в Ню Гейвен, Конн. — Збирали Павлина Лодинська і Григорій Ґіна, зложили:
1,000.00 дол. — Ірена Гриневич (у пам'ять шваґра, хорунжого УГА бл. п. Михайла Панкевича);
200.00 дол. — Прися Витвицька;
по 50.00 дол. — Михайло Бурський, Богдан і Марія Антонишин, Максим і Романа Тібодо;
по 25.00 дол. — Гнат Андрусишин, д-р Михайло і Марія Снігурович, д-р Олег і Надія Микетей, Лідія Фіцалович;
по 20.00 дол. — Василь Юречко;
по 10.00 дол. — Софія Бродич, Адам Дерешівський.

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку: IRS No.: 23-7380645.

Всі чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

7911 Whitewood Rd., Philadelphia, PA 19117

Мова

(Закінчення зі стор. 2)

мо „Щедрик, щедрик..." де жоден переклад чи адаптація зовсім не відображує суті нашої кількатисячлітньої щедрівки...

І тут ми власне говоримо про те, про що проф. Онацький говорить у своєму словнику: перша пісня, традиція, казка, минуле... Ми тим всім плекаємо ідентичність українця.

Що ж це є ідентичність? Слово з латинської мови. Означає тотожність, однаковість. Це ж і є наше спільне коріння, наша мова, а з нею наша культура, традиції, наше окремішнє „я", наш дар і привілей від Бога. Чи може дерево жити та рости без коріння? А що станеться з нами, як відрубаємо своє коріння?

Недавно я чула відповідь батька на запит, чому його діти моляться англійською мовою. „Бог розуміє і англійську мову..." Але ж тоді Бог розуміє і українську мову, то нащо Він тоді подарував людям різні мови? — запитала я — Відповіді на те не було.

Крім того всього, знання української мови приносить вже і користі. От, наприклад, екзекутивний асистент міністра Мазанковського, заступника прем'єр міністра Канади, М. Ґоліят, дістала цю позицію крім інших знань та здібностей, тому що володіє кількома мовами і українською. Таких прикладів можна навести багато. Що ми тут можемо робити, щоб помогти в цій невеселій ситуації нашої мови? От кілька думок.

Читаймо українські книжки. Передплачуймо українські журнали та часописи. Тираж українського друкованого слова в Україні маліє. Декотрі журнали зникають, та починають виходити російською мовою. Це насильна русифікація. А тут тираж також маліє. Книги стоять на полицях книгарень. Це наша байдужість, лінивство, несвідомість.

Цікавою є статистика, що її подає Джім Трелів, автор книги „To read aloud Handbook". Автор каже, що дворічна дитина знає коло 300 слів, а коли має чотири роки, знає приблизно 1,600 слів. В п'ять років — 2,100 слів. Доросла людина в щоденній т.зв. „кухонній" мові вживає 1,800 слів. Звідки має дитина більший словник? З книжок! І автор радить батькам та дідусям і бабусям читати наголос дітям книжки. Вияснювати нові слова і взаємно поширювати словник. Тут хочу додати, що „український словник" має 134,000 зареєстрованих слів! Яке багатство! Наша мова — як море" — каже письменник Плачинда в Україні. Вчімся ж її! Збагачуймо її! Даруймо друзям книжки, передплачуймо в подарунок газети, журнали! Посилаймо дітей до українських дитячих садків, рідних шкіл, хоч може деколи це і невигідно. Робім все, що можемо, щоб українська мова не стала мертвою латиною. Щоб чужинці не писали про нас так, як недавно написав журналіст Ніл Камерон у Саскачевані. Він прочитав у пресі, що в багатьох публічних школах перестануть вчити українську мову, бо не має зацікавлення. Ніл назвав свою статтю „Beginning of the end" — Початок кінця". Він там каже: „What to hell is wrong with them?" „Що тут до лиха з ними?", вони соромляться бути українцями? Може забагато журяться, скільки їхні діти будуть заробляти грошей, замість того, щоб журитися їхньою особистістю, та вартостями, з якими підуть у життя..." Чи ж не соромно читати такі слова?

Не міняймо своїх імен та прізвищ. Чи можемо собі уявити, щоб ми називали президента Америки Джорджа Буша — Юрієм Кущем? А так подумайте як це виглядало б, коли б ми переклали на англійську мову прізвище Ґорбачова?

Ще хочеться пригадати цікаву річ про нашу мову: після Першої світової війни зійшлися музики та мовознавці і хотіли знайти найбільш „співучу" мову світу. Першою визнали мову італійську, другою — українську. Чи ж не можемо гордитися красою нашої мови?

Постановім же собі, щоб кожний з нас переконав одного англомовного українця про вартість і красу української мови і заохотив його (її) навчитися її, чи вчити української мови його (її) дітей.

Постановім собі подарувати своїм приятелям хоч одну українську книжку на рік!

Уживаймо нашу мову в нашій родині, домагаймося, щоб наша мова була в наших установах, наших церквах. Як її будемо постійно вживати, вона стане „мовою праці", а не „мертвою мовою". Читаючи та балакаючи — ми її будемо поширювати та вдосконалювати. І справді, яка це насолода вміти висказати все своєю рідною мовою!

Підтримаймо боротьбу наших братів та сестер в Україні. Нехай наша мова знову стане мовою щоденного вжитку!

КРАЙОВА РАДА БЕЗПЕКИ для спеціяльних завдань плянує запропонувати президентові Джорджеві Бушеві рекомендацію про те, щоби посилити ролю військових з'єднань ЗСА у війні з наркоманством. Тут ідеться про військових дорадників до країн Південної Америки, де процвітає продукція кокаїни, але в той самий час збільшити економічну допомогу, щоб ці країни могли стати на ноги й почати самостійно боротися з наркоманією чи радше з її продукцією в своїх країнах. Бо згідно з урядовими чинниками, вирощування і виріб наркотиків приносить дуже добрі заробітки та являється одною з найбільших індустрій в цих економічно убогих країнах, ось чому такі пропозиції.

КОНТРОЛЬОВАНЕ МУДЖАГЕДІНАМИ Афганське пресове агентство повідомило, що на початку тижня в південній провінції Гемлянд розбився транспортний літак з 35 пасажирами на покладі. В повідомленні сказано, що покищо не вдалося встановити, чи катастрофа була викликана технічною несправністю, чи літак був збитий партизанами. В іншому повідомленні з Афганістану сказано, що за минулий тиждень партизани збили три гелікоптери урядової армії. Два з них були знищені в районі Джелялябаду. Загинули 29 вояків і старшин афганського режиму. Третій гелікоптер був збитий на півночі — у провінції Бадґіс.

В ГРЕЦЬКІЙ СТОЛИЦІ було оголошено про формування нового (тимчасового) кабінету міністрів, в який увійдуть, здавалося б, непримиримі вороги: представники консервативної партії Нова демократія і „лівого альянсу" очолюваного комуністами. Як консерватисти, так і комуністи підтвердили, що їх союз носить тимчасовий характер і спрямований лише на відновлення демократичних норм, грубо порушених попереднім соціялістичним урядом, очолюваним Андреасом Папандреу. Союзники поневолі заявили, що приблизно через три місяці в країні будуть оголошені нові парляментські вибори, на яких грецький народ визначить партію абсолютної більшости. В неділю, 2-го липня, новий уряд був заприсяжений. Прем'єр-міністром став колишній міністер суспільних робіт 62-річний Цаніс Цанетакіс, колишній офіцер фльоти, Комуністи дістануть у новому кабінеті два незначні місця.

В ІНТЕРВ'Ю ДЛЯ МАДЯРСЬКОЇ телевізії колишній перший секретар Московського міського комітету КПСС Борис Єльцин заявив, що, на його думку, якщо протягом двох років в СССР не станеться радикальних змін, в країні цілком можлива революція. „48 мільйонів людей, — сказав Єльцин, — живуть нижче офіційно встановленої межі бідности, а це означає, що ми стоїмо на краю пропасти. На мій погляд, терпіння народу вибухне за рік, максимум за два. Люди візьмуть долю у власні руки. Революція, почата зверху, обернеться народною революцією знизу. Ми повинні відкласти здійснення космічних програм, значно скоротити військові видатки і зменшити капіталовкладення в промисловість на 30 відсотків. Якщо б ми пішли на це зразу, життєвий рівень населення значно зріс би за минулі чотири роки. Демократизація всередині партії все ще значно відстає від вимог суспільства".

Винниченківська комісія УВАН за останнє півріччя

Минає 90 років від появи друком першого літературного твору Володимира Винниченка (1880-1951). Його творчість підпадала і підпадає під хвилі більшої чи меншої уваги дослідників і читачів. Цей рік почався, як період посиленої уваги, під оглядом дослідів, конференцій і видань. Ще наприкінці листопада минулого року на Гаваях відбулася конференція асоціяції американських славістів (AAASS), на якій ціла сесія була присвячена творчості В. Винниченка. Доповідачами були професори Рома Багрій, Данило Гусар-Струк і Марко Павлишин, а коментаторами — професори Євген Лащик і Вірко Балей, предсідником був проф. Марко Тарнавський. У лютому ц.р. в УВАН в Ню Йорку відбулася конференція, на якій д-р Лариса Онишкевич говорила про архів Володимира Винниченка, що його передала дружина письменника Розалія, яка померла 30 років тому. Д-р Микола Жулинський представив сучасний стан дослідження творчости В. Винниченка та плянування видань його творів в Україні. Президент УВАН проф. Ярослав Білінський повідомив про видання нового твору В. Винниченка роману „Поклади золота".

6-го травня Винниченківська комісія зорганізувала ще одну конференцію, присвячену літературній творчості письменника. Учасниками були науковці з Канади, Америки й України. Проф. Рома Багрій (з університету Йорк, біля Торонто) говорила про п'єсу „Закон" під оглядом теми, яка на час писання твору (1921) представляла зовсім нову тему — сурогатне материнство і спричинені цим психологічні та суспільні реакції. Доповідач підходила до цієї теми під оглядом порівняльним (з авторами приблизно того часу) та аналітичним, звертаючи увагу чи герої кермуються більше розумом чи емоціями. Проф. Данило Гусар-Струк з Торонтонського університету, головний редактор англомовної гаслової частини Енциклопедії Українознавства, доповідав про п'єсу „Гріх" (1920) під оглядом етичних абсолютів. Доповідач уважає, що Винниченко трактував гріх, як переступок проти власних принципів, коли людина не є чесна зі собою, тільки хоче раціоналізувати свою поведінку. Проф. Євген Лащик подав широкий коментар до цих двох доповідей, висуваючи головні думки доповідей і обговорюючи деякі заключення.

У другій частині конференції доповідав літературознавець д-р Микола Жулинський, заступник директора Інституту літературознавства ім. Т. Шевченка Академії Наук УССР. Він підсумував як Винниченко писав роман „Слово за тобою, Сталіне!" (написаний 1950 р., а вперше надрукований 1971 р.). Доповідач дав огляд головних ідей твору і їхнього пов'язання з романом „Новий закон". Під час конференції були також виставлені картини Володимира Винниченка, які він малював. Виставку підготовили Діма Комілевська і Оксана Радиш. Конференція відбулася при заповненій залі УВАН. Програму підготувала і проводила д-р Лариса Залеська-Онишкевич, заступник голови Винниченківської комісії.

Того ж дня відбулися поширені наради членів Комісії досліджень творчости Володимира Винниченка. Присутні вшанували мовчанкою пам'ять померлого невтомного члена комісії і директора архіву св. п. Романа Маланчука. Його унікальна тритомна бібліографія творчости Володимира Винниченка вже в останній фазі видання. На засіданні продискутовано індивідуальні пляни окремих членів щодо творчости Винниченка та накреслено загальний хід дальшої праці, включно з конференціями.

Комісія для вивчення і публікації спадщини Володимира Винниченка повідомляє громадянство, що можна придбати такі твори В. Винниченка, надсилаючи замовлення на адресу: The Ukrainian Academy, 206 West 100th Street, New York, N.Y. 10025.

Володимир Винниченко „Слово за тобою, Сталіне", 1971, стор. 374. Ціна 10 дол.

„Пророк" (оповідання), 1960, стор. 108, 3 дол.

„На той бік" (повість), 1972, стор. 134, 4 дол.

„Щоденник — 1921-1925", т. 2, стор. 700, 30 дол.

„Поклади золота" (роман), 1988, стор. 268, 16.95 дол.

Про Володимира Винниченка:

Володимир Винниченко, статті та матеріяли, 1970, стор. 82, 3 дол.

Григорій Костюк „Володимир Винниченко та його доба", 1980, стор. 283. 10 дол.

Семен Погорілий „Неопубліковані романи Володимира Винниченка", 10 дол. Ціни в американських долярах.

Члени комісії дослідження творчости Володимира Винниченка.

Винниченківська комісія УВАН

Вшанували жертви Чорнобиля

Під час відправи в церкві.

В третю річницю чорнобильської катастрофи вшановано відомі й невідомі жертви цієї страшної трагедії теж і в українській православній церкві св. Вознесіння у Мейплвуді, Н. Дж.

З ініціятиви Відділу Української Православної Ліги та на прохання всіх прицерковних організацій в неділю, 21-го травня, настоятель церкви о. Євген Богуславський відправив після Літургії Панахиду за душі всіх загиблих. Співав парафіяльний хор під орудою Леоніда Харченка. Довкола тетраподу, над яким схилились український і американський прапори, стали півколом, з китичками білих роменів, діти недільної школи, за ними — представники прицерковних організацій, а далі в молитовнім поклоні схилились голови всіх вірних. Цим разом пам'ять про загиблих перепліталася із тривогою, бож наслідки цього атомового вибуху не скінчилися та приноситимуть нові жертви наступних поколінь, і ще довго затроєна земля дихатиме невидною смертоносною отрутою.

Помимо волі, настирливо, мозок свердлять слова Ростислава Василенка:

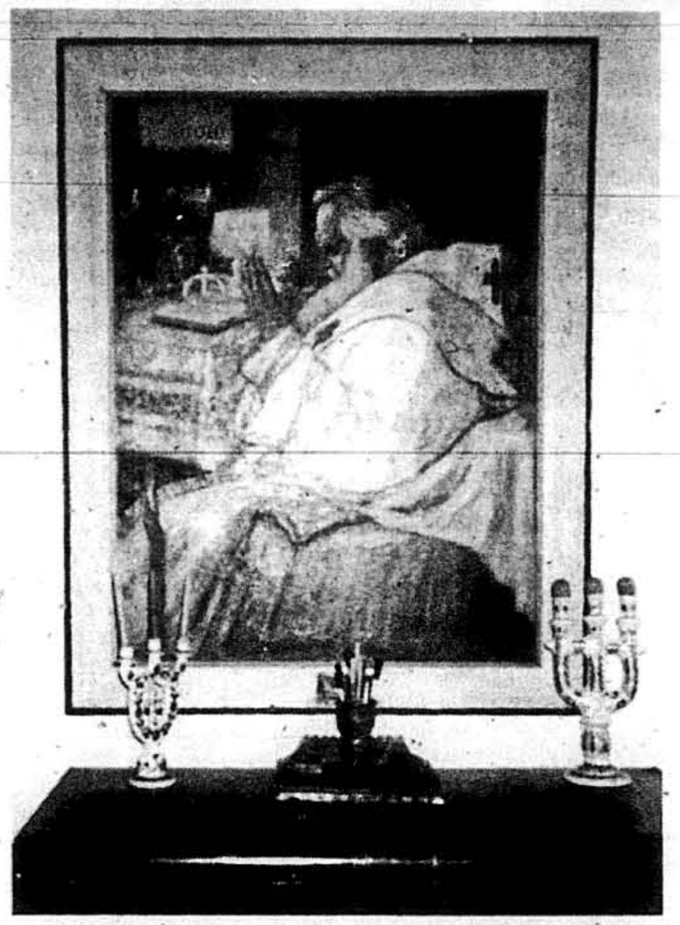
„Знов на хресті розп'ята
Вкраїна
В вік 21-ший йде
серед могил. .."
(Голгота в Чорнобилі)

А душа так хоче вірити в якесь чудо Боже, надіятись на ласку й милосердя Господнє для нашої, руйнованої людьми, плянети.

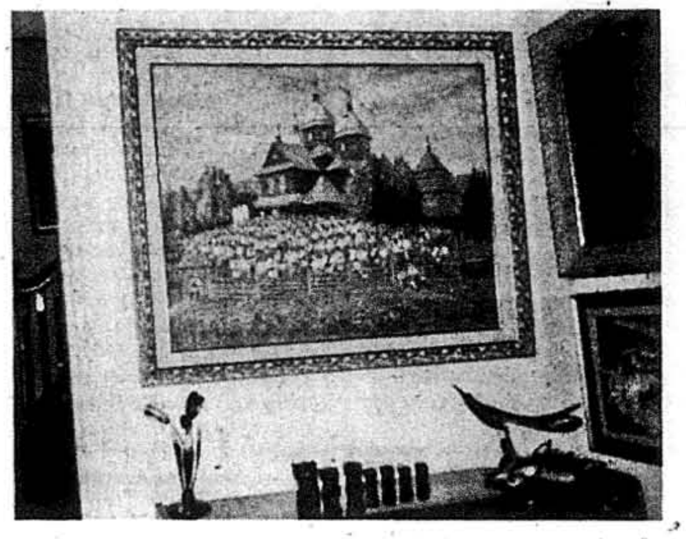
П. Л.

85-річний...

(Закінчення зі стор. 1)

Портрет Митрополита А. Шептицького.

Церква в Космачі.

го „відкрив" у 1925 році Космач та у ньому „втопив" своє серце. Цей Космач став і колискою малярської школи Новаківського, а Морозові — батьківщиною.

Але ми знову вертаємося споминами до того дзвінкого тенорового голосу, який захоплював нас у Космачі, і наш мистець розповідає нам широко та барвисто, що він, властне кажучи, служив у житті аж трьом музам: малярству, театрові і поезії.

Він охоче розповідає нам цікаві історійки про дружбу зі славним тенором Михайлом Голинським, який почувши голос Мороза, запровадив його до свого учителя на науку, про свій виступ у головній ролі „Запорожця за Дунаєм", „Наталки Полтавки" „Гриця", про участь як соліста у хорі Кошиця. Аж важко повірити, коли М. Мороз каже, що після Другої світової війни брав участь в Західній Німеччині, а відтак вже в ЗСА у 284-ох концертах наших відомих хорів. А розповідати він уміє і любить: кольоритно і з гумором.

Поезій М. Мороза нам не довелося читати і про цю „музу" він згадує мимохідь — тож не личить дальше розпитувати, бо може це єдина муза, яка полонила його потайки і нікому не дано її з ним ділити.

А тут, у цій хаті-музеї, кожна кімната говорить картинами, кожна картина має свою історію, хоч це лише мала частина із того, що створив М. Мороз протягом свого так дуже плодовитого життя. Тут переплітаються пейзажі з портретами. В окремій кімнаті на почесному місці великий портрет Митрополита Андрея Шептицького, перед яким два гуцульські свічники. Довгу хвилю стоїмо перед цим прегарним зображенням великого мецената українського мистецтва, якому наш господар стільки завдячує. Таж це Великий Митрополит дав йому стипендію на малярські студії в Парижі, а відтак призначив йому місце на Святоюрській горі, де він намалював низку портретів.

Друга світова війна перервала працю М. Мороза як портретиста і пейзажиста улюбленої Гуцульщини — біля 800 своїх праць втратив він у воєнній хуртовині, розповідає нам наш мистець.

Але він не піддався і з питоменним собі завзяттям взявся знову до праці спершу в Західній Німеччині, а відтак тут, біля Ню Йорку, де поселився з дружиною і сином.

Після участи у виставках в Західній Европі М. Мороз мав п'ять своїх індивідуальних виставок в Ню Йорку і одну в Торонто. Розповідаючи про це, мистець розкладає перед нами книги із витинками різних критик, що появилися не лише в українській пресі, але і чужинецькій — французькій, німецькій та американській. Усі позитивні з великим признанням для мистця, з порівняннями до Сезана і характеристикою його як „художника з Божої ласки" із „чарівною поезією пензля".

Окрема книга, яку наш мистець зберігає уважно — це листи і признання від різних відомих постатей: там і лист від О. Архипенка, в якому цей сланий мистець називає Мороза своїм надхненням, там побажання від президента Регена на 80-річчя, там багата переписка із Блаженнішим Кардиналом і Патріярхом Йосифом Сліпим, у якого М Мороз перебував двічі протягом довгого часу та створив чотири портрети Й. Сліпого, один Митрополита Шептицького, проєкти вітражів і мозаїк до собору св. Софії та до храму Жировицької Матері Божої. До речі, перебування в Римі у сімдесятих роках, як і раніше, дали нашому мистцеві надхнення до десятків італійських пейзажів. Частина цього доробку знаходиться в кімнаті М. Мороза в Українському Музеї в Римі.

Переходячи, однак, з одної до другої кімати в садибі мистця, ми ніяк не можемо навіть оцінити, скільки творів міститься в цьому приватному музеї, бо там, де вони стоять один поруч другого на землі попід стінами, М. Мороз навіть нас не впускає. Здається, йому, як це часто буває у малярів, важко розставатися із своїми творами. Але ні — він вияснює нам, що біля 3000 його картин знаходиться „поміж людьми" і вони прикрашують стіни приватних домів, українських установ, резиденції голів держав, як ось, наприклад, Білий Дім, палати канцлера Баварії чи прем'єр-міністра Канади, а скільки залишилося там на батьківщині, на Україні...

Михайло Мороз наскрізь український мистець-маляр де б він не був, його картини в більшості своїм настроєм українські. Він шукає, як бачимо, навіть серед американських краєвидів аналогії до українських Карпат, він творить українські постаті і в кожному із своїх тисячів картин вкладає свого українського духа.

Навіть у своїй хаті, з якої тільки година їзди до метрополії світу, він зумів створити клаптик України, який глядить на нас майже із кожного закутку, із картин, вишивок, гуцульської кераміки. Він проявляється і в українській гостинності нашого мистця та його прегарної дружини Ірини, що з портретів нагадує нам Довбушеву Дзвінку.

Ні, ніяк не хочеться вірити, що тому вічно молодому духом і настроєм М. Морозові вже 85 років. Здається і він сам в це не вірить, коли зраджує нам у розмові, що він замало працює, що треба більше малювати, бо ще так багато у нього плянів та завдань. Хто так підходить до життя і до своєї музи — залишиться вічно молодим.

З таким почуттям вітаємо нашого неперевершеного М. Мороза із 85-річчям в надії, що українська спільнота та його з цим рідкісним ювілеєм не забуде. Щоб було, як в гуцульській співаночці, що їх Мороз так радо співає:

Ци всім готям місце
є?
А як ні, глєдіте,
Тисовії столи вносіте,
Пишні гості садіте....

ЯК УВАЖАЮТЬ ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКІ вчені, їм вдалося відкрити найдавніші наскельні малюнки на території Европи. Це показали спеціяльні дослідження, проведені неподалік села Блаудерн (земля Баден-Вюртемберг). Аналіза малюнків показала, що першим европейським „художником" була кроманьйонська людина. Ця подія сталася 37 тисяч років тому.

Нашому Дорогому Мистцеві
МИХАЙЛОВІ МОРОЗОВІ
посилаємо
В ДЕНЬ ЙОГО 85 ЛІТТЯ
НАРОДИН,
які припадають на св. Івана,
якнайщиріші побажання кріпкого здоров'я і творчої наснаги, щоб ми одушевлялись ще довго Його гарними, барвистими картинами.
НА МНОГІ І БЛАГІ ЛІТА
РОДИНА І ПРИЯТЕЛІ
з Европи, Канади і Америки

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ В КЛІВЛЕНДІ

сповіщає пластовим друзям і українській громаді болючу вістку, що 25 червня 1989 р. в Денвері, Кол. відійшов на Вічну Ватру її довголітній провідний член і виховник

сл. п. пластун сеніор керівництва
проф. ЛЕОНІД БАЧИНСЬКИЙ

визначний пластовий діяч на Закарпатті, в Галичині й на еміграції.

Похорони Його відбулися 1-го липня 1989 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Клонячи голову в пошані до Його світлої пам'яті складаємо Опечаленій Дружині Пані Наталі вислови глибокого співчуття.

ПЛАСТОВА СТАНИЧНА РАДА
Й СТАРШИНА в КЛІВЛЕНДІ

ПЛАСТОВІ КУРЕНІ „ХМЕЛЬНИЧЕНКИ"

діляться з пластовими друзями сумною вісткою, що відійшов на Вічну Ватру наш член

сл. п. пластун сеніор
РОМАН НАУМ

Похоронні відправи відбудуться:

ПАНАХИДА в п'ятницю, 7-го липня о год. 7-ій вечір в похоронному заведенні Quin Funeral, 35-20 Broadway, L. I. City. Tel. 718-721-9200.

ПОХОРОН в суботу, 8-го липня 1989 р. з української католицької церкви Чесного Хреста на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

•

Батькам і Братові Тарасові вислови глибокого співчуття складають:

ПРОВІД ТА ЧЛЕНИ
КУРЕНІВ „ХМЕЛЬНИЧЕНКИ"

В Ню Йорку відбулася цікава доповідь Максима Полотнюка

Доповідь, влаштована круглим столом і Українською Американською Координаційною Радою, відбулася 9-го червня у приміщенні Українського Народного Дому, в домівці УКРади.

Вечір відкрив голова УК Ради Микола Гошовський, який привітав Максима Полотнюка і всіх присутніх на залі та попросив Євгена Стахова, щоб поінформував присутніх про доповідача, який кілька місяців тому приїхав зі Львова до Америки на сталий побут.

Є. Стахів у вступному слові заявив, що батько Максима був інженером лісництва та за співпрацю з УПА був розстріляний німцями, а мама, Ірина Вільде, була відомою українською письменницею. Сам Максим Полотнюк був два рази арештований за права українського народу і є членом Гельсінкської Групи. Євген Стахів представив доповідача й попросив до слова, а присутні привітали його рясними оплесками.

Доповідач розповів про останні події — про перебудову і гласність, які стали центром уваги демократичного світу, а головне, як гласність працює для українського національного відродження, української мови, культури та національних стремлінь українського народу.

Доповідач звернув увагу на українське національне пробудження: українська національна свідомість проходить досить скорим темпом і в кожній області України, а особливо по містах, національне пробудження набирає різних форм і проходить різними шляхами. В тих місцях України, які є більше зрусифіковані, треба більшої праці й національна свідомість проходить повільніше. Тому український національний актив не може висувати справу самостійности, доки цілий український народ не буде національно свідомий. Є деякі голоси, які хочуть, щоб ми взорувалися на балтійських народах, які хочуть і вимагають від Москви самостійности. Їхнє становище є зовсім інше, як України. Вашінгтон до сьогодні не визнав совєтської окупації балтійських держав. Інша справа, що Совєтський Союз без балтійських народів буде такою самою імперією, якою він є тепер, а без України імперії не буде. Отже треба підготовити і національно усвідомити цілий нарід, щоб не повторився вісімнадцятий рік визвольних змагань.

Далі доповідач розповів про свої тюремні спомини, про львівську тюрму, де він сидів, про те, що поведінка тюремної служби, головно КҐБ, яке старається накидати політичним в'язням кримінальні злочини, тобто судити їх як кримінальних злочинців, які мають зовсім інший статус, ніж політичні в'язні. Одне є позитивне, що між українськими в'язнями є велика солідарність і живий контакт з зовнішнім світом. У львівській тюрмі в'язні змонтували радіо й слухали „Голос Америки", „Свободу" та інші закордонні радіопрограми.

Українські політичні діячі мають величезну практику і добре вироблені політично й національно, добре знають, як просувати українську самостійницьку ідею, яка пройшла б до кожної української людини та щоб знайшла відгук серед поневолених народів і народів вільного світу.

Щодо арештувань, то КҐБ вживає свою стару методу, арештовує невинних людей без жодного доказу, висувають фальшиві обвинувачення.

Максим Полотнюк привіз зі собою українську літературу, яку видають новостворені українські організації. Він також заявив, що всі ті організації, які є створені за гласности, не є визнані совєтським урядом, тобто є нелеґальні, включно з організацією „Рух". Отже справа не є така рожева, можливо, що вдасться злеґалізувати українські національні організації.

Треба підкреслити, що доповідач старався висвітлити національний процес і розвиток українського відродження, яке проходить не тільки в границях української республіки, а також у тих місцях, де живуть українці. На українській Кубані, яку Сталін прилучив по Другій світовій війні до російської федеративної республіки. На Кубані живе 80 відсотків українців. На Зеленому Клині вздовж манджурської залізниці живе вісім мільйонів українців, за найновішою совєтською статистикою, і там також проходить національне відродження, особливо в Хабаровську боротьба з росіянами за українську школу, яку силою хочуть відібрати від українців росіяни, але в тій справі китайське населення, яке живе на тій території підтримує українців. Покищо невідомо, як та справа закінчиться. Також треба Україні звернути увагу на Хабаровськ, який збудували українці, та підтримати морально наших братів українців-сибіряків. Інша справа також для нас є дуже важна, це є частини курської і вороніжської областей, які по Другій світовій війні Сталін прилучив до російської республіки й на тих теренах треба розвинути національну роботу.

Треба також згадати, що на українських землях під Польщею проходить великий національний процес на Підляшші, Холмщині і навіть на так званих „відзисканих" землях, де живуть українці, яким треба матеріяльної допомоги. Також Лемківщина починає національно відроджуватися. Успіх національного відродження на терені Польщі, Словаччини, Югославії залежить від допомоги моральної і матеріяльної українців Америки і Канади.

Максим Полотнюк дуже цікаво говорив і старався правдиво насвітлити розвиток національних подій в Україні, які для нас є дуже цікаві. Це була дуже цінна і змістовна доповідь, яка заслуговує на велику увагу. За цю цінну доповідь присутні на залі нагородили шановного доповідача рясними оплесками, а голова УНРади Микола Гошовський щиро подякував доповідачеві за цінну доповідь та попросив до запитів, а відтак до дискусії.

Багато з присутніх ставили запити, які стосувалися сьогоднішньої ситуації в Україні, на які доповідач давав вичерпуючі відповіді та з ширшими поясненням.

Треба підкреслити, що доповідь М. Полотнюка була дуже цікава, бо віддзеркалювала сьогоднішні пекучі проблеми українського народу, в Україні й поза її межами. Правда, що ще залишився Ленінград, де живе півмільйона українців, і до цього часу не зорганізовано Українське Товариство, як у Москві, де є таке Товариство, зорганізоване, яке очолює відомий астронавт полк. Попович.

Євген Стахів щиро подякував доповідачеві за цінну доповідь.

Микола Турецький

Відбувся пластовий відбиванковий турнір

У Ню Йорку вже четвертий раз відбувся такий турнір, зорганізований спортовим референтом Крайової Пластової Старшини в ЗСА ст. пл. Ігорем Струтинським, „Ч. К.," і ст. пл. Андрієм Данилюком, „О. Х."

Цим разом турнір відбувся 22-квітня ц. р. в гарних залях Гантер коледжу. Хоча цього року було менше дружин, як минулими роками (лише18), але турнір знову був повний емоцій, переживань і завзяття.

Турнір відкрив голова КПС пл. сен. Ігор Сохан, „Ч. К.," і побажав усім змагунам успішних змагань та доброї гри. На особливу увагу заслуговує факт, що на турнір приїжджають дружини навіть дуже здалека, щоб змагатися, запізнатися і бути у колі своїх однолітків.

Гра дружин була на досить доброму рівні. Домінувала дружина СУМА, здобуваючи аж три перші місця у своїх групах.

Треба відзначити дружини УСК — Ню Йорк (чоловіки) і СУМА — Пассейк (хлопці), які зробили великий поступ у своїй грі від минулого року. Також СУМА — Пассейк (дівчата) здобули вже четвертий раз перше місце у своїй групі.

На превеликий жаль, за виїмком декількох батьків (яких бачу кожного року) нікого з них на залі не було. Було багато молоді, що не змагалася, а лише приглядалася грі. Підготова, організація і саме переведення турніру було взірцеве. Всі переможці були нагороджені медалями і гарними грамотами.

Юначки — СУМА Пассейк, перше місце.

Чоловіки — „Хмельниченки", перше місце.

Першунами турніру вийшли: чоловіки: члени куреня УСП „Хмельниченки"; жінки: СУМА — Йонкерс, дівчата: СУМА Пассейк, хлопці: СУМА — Пасейк.

Найкращими змагунами у своїх групах були: чоловіки — Нестор Паславський, жінки — Оксана Уздейчук, дівчата — Таня Кігічак і хлопці — Петро Зельонка.

Щира подяка належиться п. Вольстеттерові, директорові спорту в Гантер коледжі, за вирозуміння і співпрацю. Суддям Богданові Гайдучкові, (головний суддя), І. Сохановi, Міґель Абрамонте, Аскольдові Хемичеві, Лізі Шмотолосі і Яремі Бачинському за їхню жертвенну працю. Пл. розв. Миколі Савицькому за виготовлення проєкту на сорочинки, Михайлові Худикові і Ладі Явній за роблення знімків, а Христі Лушко за упорядкування залі після турніру.

Щира подяка всім жертводавцям, бо без їхньої фінансової допомоги цей турнір ніколи не відбувся б. Дякуємо Українському Народному Союзові, „Самопомочі" в Пассейку, Ню Йорку, Джерзі Сити, Нюарку, Рочестері і Гартфорді, Православній Кредитівці в Ню Йорку, Щадниці у Філядельфії, Братському Союзові, Українсько-Американській Координаційній Раді, Крайовій Пластовій Старшині, організаторам Спортового табору і компанії Пепсі Кола.

Без жертвенної праці ст. пл. І. Струтинського і ст. пл. О. Данилюка ми, очевидно, не мали б такого турніру.

Фінальний вислід турніру

Чоловіки

„Хмельниченки",
„УСК Ню Йорк",
„Червона Калина" І,
„Инжекто Молд"
„Червона Калина" І,
Пласт Пассейк,
Пласт Клівленд.

Жінки

СУМА Йонкерс,
УСК (Український Спортовий Клюб) Ню Йорк,

Юнаки

СУМА Пассейк,
Пласт Клівленд,
СУМА Ню Йорк,
СУМА Йонкерс,
Пласт Філядельфія.

Юначки

СУМА Пассейк,
Пласт Нюарк,
СУМА Ню Йорк,
Пласт Філядельфія.

С—Русь

Чекіст...

(Закінчення зі стор. 1)

тинги, демонстрації та інші незаконні зборища". Далі Грубер пише, що в Грузію не довелося б посилати війська, „треба було лише заздалегідь арештувати десять-двадцять екстремістів і відправити в холодні краї".

„Наша країна стала великою державою тільки завдяки залізним порядкам, а тепер з-за кордону до нас ринуло розбещення та моральний розклад... Треба також укріплювати армію і запровадити в ній більш суворі порядки. За кожне порушення уставу треба карати, карати і карати", — закликає І.Грубер.

Зовсім несподіваною виявилась промова члена Політбюра Олександра Яковлєва, якого вважали прихильником „ліберального крила". Тепер він засудив результати, до яких привела політика гласности. На думку Яковлєва, „гласність досягла тепер руйнівної стадії очорнювання, недовіри і соціяльного песимізму".

Противники гласности одностайно намагаються переконати народ, що у всіх сьогоднішніх бідах винне не 70-літнє панування сталінсько-брежнєвської комуністичної верхівки, а теперішня гласність. Причиною цьому очевидно є не лише страх втратити владу, але й страх перед розслідуванням злочинів проти свого народу. Мабуть, серед сьогоднішніх керівників, та ветеранів партії є багато таких у кого чорне сумління і руки залиті кров'ю. Отже не дивно, що підтримувати гласність і демократизацію не в їхніх інтересах.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА ГРИНЬКО, з дому Повх, член УНС Відд. 83-го ім. Івана Франка в Філядельфії, Па., померла 6-го квітня 1989 року на 79-му році життя. Нар. 25-го травня 1909 року у Філядельфії, Па. Залишила у смутку сина Володимира з родиною, брата Володимира з дружиною Гелен і кузина Волтера. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі у Філядельфії, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

А. Кушнір, секр.

ТЕКЛЯ ДАНИЛКО, член УНС Відд. 59-го в Бриджпорті, Кт. помер 23-го березня 1989 року на 88 році життя. Нар. 14-го червня 1900 року в Україні. Членом УНС стала 1942 року. Залишила у смутку дочку Евелин Саксонмаср, сина Волтера Б. і трьох внуків. Похорон відбувся 25-го березня 1989 року на цвинтарі Овкловн у Феірфілд, Кт.

Вічна Їй Пам'ять!

Тарас Сливінський, секр.

СТЕПАН ЛЕЩИШИН, член УНС Відд. 44-го в Нортгемптоні, Па., помер 11-го червня 1989 року на 62-му році життя. Нар. 12-го жовтня 1926 року в Сементоні, Па. Членом УНС став 1944 року. Залишив у смутку брата Василя Лищишина. Похорон відбувся 14-го червня 1989 року на укр. кат. цвинтарі ім. св. Івана в Нортгемптоні, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Мартин Шишка, секр.

КАТЕРИНА ҐОЛЬДЕР, член УНС Відд. 336-го Т-ва „Сокіл" в Клівленді, Огайо, померла 30-го травня 1989 року на 92-му році життя. Нар. 13-го січня 1896 року. Членом УНС стала 1935 року. Залишила у смутку сина Роберта Пацуло і внуків Роберта і Рассела, доньку Р. Болінген, ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся на цвинтарі Бруклин Гайтс в Клівленді, Огайо.

Вічна Їй Пм'ять!

Василь Шмагло, секр.